

VITA UNIVERSITATIS

Časopis Veterinární a farmaceutické univerzity Brno

3 | 2010

HLAVNÍ TÉMA

Vzdělávání na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno <i>prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA</i>	1
---	---

CELOUNIVERZITNÍ INFORMACE

Granty na VFU Brno v roce 2010 <i>doc. MVDr. Miloslava Lopatářová, CSc.</i>	11
--	----

Z ČINNOSTI FVL

Ústav genetiky <i>Petr Hořín</i>	13
-------------------------------------	----

Z ČINNOSTI FVHE

Evropský veterinární týden 2010 – setkání studentů veterinárních fakult v Bruselu <i>Hana Brožková Václav Trojan</i>	17
Fakulta veterinární hygieny a ekologie v tomto měsíci vydává <i>doc. MVDr. Ladislav Steinhauer, CSc.</i>	18

Z ČINNOSTI FAF

Brněnská farmacie obhájila prvenství na Mistrovství v lékárenské komunikaci II <i>PharmDr. Alena Petříková</i>	19
---	----

Z ČINNOSTI REKTORÁTNÍCH PRACOVÍŠŤ

Personální oddělení <i>Svatava Župková Alena Boubelíková</i>	21
---	----

Z ČINNOSTI STUDENTŮ

Majáles VFU se stává milou tradicí <i>Vladka Jelínková</i>	22
---	----

UDÁLOSTI

XXXI. konference Hygiena Alimentorum <i>Ladislav Steinhauer</i>	24
Prof. MVDr. Oldřich Štěrba, DrSc. – jubilat <i>prof. MVDr. František Tichý, CSc.</i>	25
Utajený sborník pro „paní Milenku Flodrovou“ <i>Mgr. Eva Zatloukalová</i>	25
Úloha veterinární medicíny v rozvojové pomoci zemím třetího světa <i>David Modrý</i>	26
14. mezinárodní symposium: Konzervace objemných krmiv v Brně od 17. do 19. března 2010 <i>Ing. Václav Jambor, CSc. doc. MVDr. Josef Illek, DrSc.</i>	27

ZAJÍMAVOSTI

„Jak ve městě Brně žili profesori Vysoké školy zvěrolékařské“ <i>Mgr. Eva Zatloukalová</i>	29
---	----

PERSONALISTIKA

Za Doc. Ing. Dr. Jaroslavem Pelikánem, DrSc., učitelem obecné ekologie na VFU Brno <i>prof. MVDr. Rudolf Hrabák, CSc.</i>	32
Zemřel emeritní rektor prof. MVDr. Jaroslav Konrád, DrSc. <i>prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA</i>	33

HORIZONTY

Ztracená perla severu <i>Ladislav Steinhauer</i>	34
---	----

**VITA
UNIVERSITATIS**

časopis Veterinární
a farmaceutické univerzity
Brno

3 | 2010**Vydává:**

Veterinární a farmaceutická
univerzita Brno
Palackého 1/3, 612 42 Brno

Vychází:

každé dva měsíce

Redakční rada:

prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA
– předseda
MVDr. Pavel Brauner
doc. PhDr. Karel Král, CSc.
prof. MVDr. Zdeněk Pospíšil, DrSc.
prof. MVDr. Iva Steinhauerová, CSc.
MVDr. Mirko Treu, CSc.

Redakce – kontaktní osoba:

Barbora Šolcová
Tel.: 541 562 001, 724 743 250
solcovab@vfu.cz

foto: Bc. Lucie Stejskalová

Grafická úprava a sazba:

Martina Petrová, tel.: 608 740 583
petrova.m@tiscali.cz

Jazyková korektura:

Eva Bublová

Tisk:

EXPODATA-DIDOT, spol. s r. o.
Výstaviště 1, 648 75 Brno

Reg. č.: MK ČR E 18254

ISSN 1803-3830

Redakční uzávěrka pro č. 4/10:

16. 6. 2010

Příští číslo vyjde:

24. 8. 2010

Za obsah dodaných textů odpovídají
autoři

© Veterinární a farmaceutická
univerzita Brno

Titulní strana: Majáles 2010 – drezurní
představení studenta Filipa Kološe
foto: M. Petrová

Vzdělávání na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno

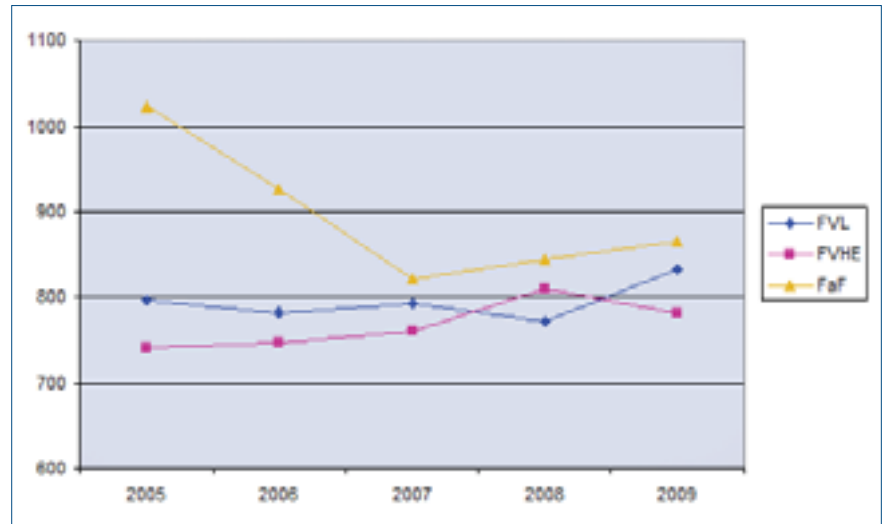
Posláním VFU Brno je uskutečňovat univerzitní vzdělávání v oblasti veterinárního lékařství, veterinární hygieny a ekologie, bezpečnosti a kvality potravin a farmacie. VFU Brno realizuje vysokoškolské vzdělávání na úrovni bakalářského studijního programu a navazujícího magisterského studijního programu, v magisterských studijních programech a v doktorských studijních programech.

Vzdělávání na univerzitě

Zájem o studium na univerzitě přesahuje několikanásobně kapacitní možnosti studia. V roce 2009 byl celkový počet podaných přihlášek na univerzitu 2 480, ke studiu celkově nastoupilo 735 studentů, což představuje 3,4násobný převis přihlášek nad možnostmi univerzity. Celkový zájem o studium na jednotlivých fakultách vyjádřený počtem podaných přihlášek ke studiu je uveden v grafu č. 1.

Z grafu vyplývá, že zájem o studium na FVL a FVHE je stabilní s mírným

■ Graf č. 1: Zájem o studium na univerzitě (počet přihlášek ke studiu)

navýšením, zájem o studium na FaF výrazně poklesl, nicméně v posledních letech docházelo i zde k jeho mírnému navyšování.

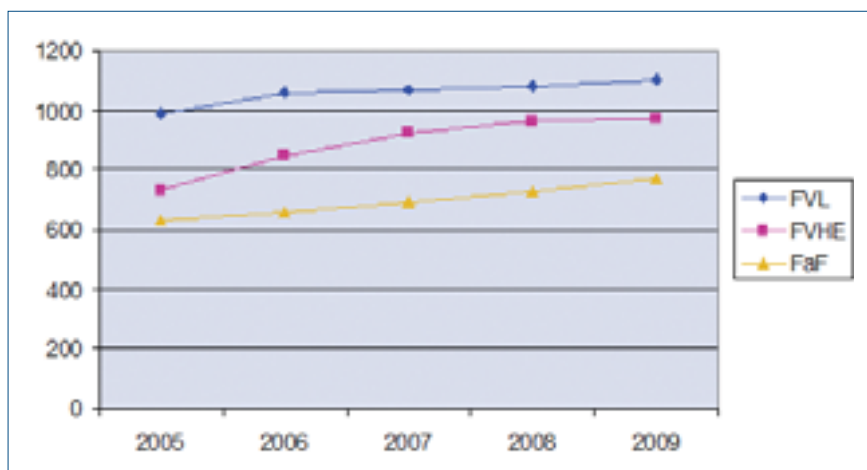
V roce 2009 studovalo studijní programy na univerzitě celkem 2 843 stu-

dentů, z toho na FVL 1 102 studentů, na FVHE 971 studentů a na FaF 770 studentů. V roce 2009 ve srovnání s rokem 2005 stoupl počet studentů z 2 351 na 2 843, tj. o 20,9 %. Celkový počet studentů na univerzitě je uveden v grafu č. 2.

■ Studenti prvního ročníku při praktické výuce anatomie na velké pitevně

Graf č. 2: Celkový počet studentů na univerzitě

Z grafu je zřejmé, že nejvyšší počet studentů je na FVL s dlouhodobým mírným nárůstem, poté na FVHE, kde nárůst je způsoben zejména počty studentů v bakalářském a navazujícím magisterském studijním programu, nejmenší počet studentů je na FaF, i zde počet studentů dlouhodobě narůstá.

Celkově jsou v současné době na VFU Brno akreditovány tři studijní programy. Akreditované obory těchto studijních programů podle jednotlivých fakult jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Z tabulky vyplývá, že FVL má akreditovaný jeden magisterský studijní program s jedním oborem, a jeden doktor-

Tabulka č. 1: Akreditované studijní programy a obory Veterinární a farmaceutické univerzity Brno

Souč. VŠ	Název studijního programu	Obor	Typ	Forma	Délka trvání (roky)	Cizí jazyk	Platnost akreditace
FVL	Veterinární lékařství	Veterinární lékařství	Mgr.	P	6		13. 12. 2013
FVL	Veterinární lékařství	Normální a patologická morfologie	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVL	Veterinární lékařství	Fyziologie a farmakologie	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVL	Veterinární lékařství	Genetika a plemenitba zvířat	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVL	Veterinární lékařství	Veterinární mikrobiologie a imunologie	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVL	Veterinární lékařství	Veterinární parazitologie	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVL	Veterinární lékařství	Veterinární chirurgie, ortopedie a zobrazovací diagnostika	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVL	Veterinární lékařství	Reprodukce zvířat	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVL	Veterinární lékařství	Choroby drůbeže	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVL	Veterinární lékařství	Choroby prasat	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVL	Veterinární lékařství	Choroby přežvýkavců	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVL	Veterinární lékařství	Choroby koní	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVL	Veterinární lékařství	Choroby psů a koček	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVL	Veterinární lékařství	Choroby ptáků, plazů a drobných savců	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVL	Veterinární lékařství	Infekční choroby a epizootologie	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Bezpečnost a kvalita potravin	Bc.	P, K	3		1. 3. 2015
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Bezpečnost a kvalita potravin	NaMgr.	P	2		5. 5. 2015
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Veterinární hygiena a ekologie	Mgr.	P	6		13. 12. 2011
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Veterinární biochemie, chemie a biofyzika	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Choroby volně žijících zvířat a zvířat zoologických zahrad	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Výživa, dietetika hospodářských zvířat a hygiena vegetabilii	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Veterinární ekologie	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Veřejné veterinářství a ochrana zvířat	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Veterinární toxikologie a toxikologie potravin	DSP	P, K	4		1. 11. 2013
FVHE	Veterinární hygiena a ekologie	Hygiena a technologie potravin	DSP	P, K	4		1. 11. 2017
FaF	Farmacie	Farmacie	Mgr.	P	5		31. 10. 2015
FaF	Farmacie	Farmaceutická chemie	DSP	P, K	4		31. 12. 2017
FaF	Farmacie	Farmaceutická technologie – galenická farmacie	DSP	P, K	3		30. 12. 2013
FaF	Farmacie	Farmakognosie	DSP	P, K	3		30. 12. 2013
FaF	Farmacie	Farmakologie a toxikologie	DSP	P, K	3		30. 12. 2013

Vysvětlivky: FVL = Fakulta veterinárního lékařství, FVHE = Fakulta veterinární hygieny a ekologie, FaF = Farmaceutická fakulta, Bc. = bakalářský studijní program, NaMgr. = navazující magisterský studijní program, Mgr. = (dlouhý) magisterský studijní program, DSP = doktorský studijní program, P = forma prezenční, K = forma kombinovaná, angl. = angličtina

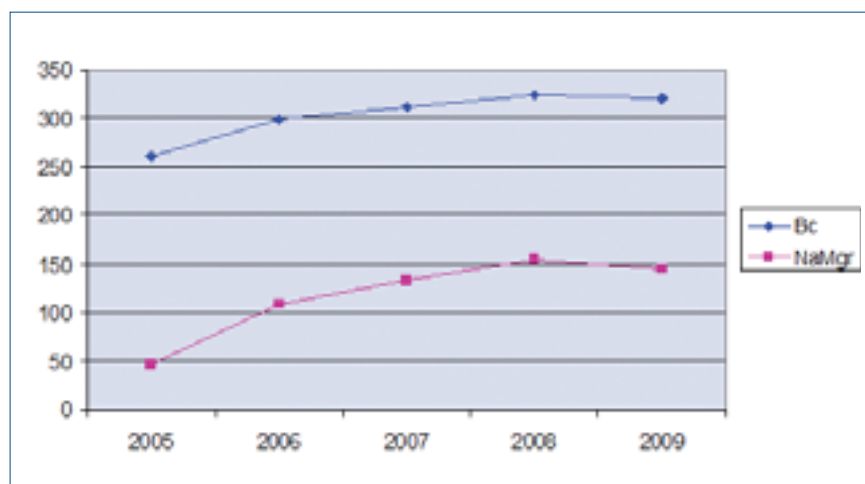
■ Výuka studentů na Ústavu humánní farmakologie a toxikologie

ský studijní program s 14 obory. FVHE má akreditovaný jeden bakalářský studijní program s jedním oborem, jeden navazující magisterský studijní program s jedním oborem, jeden magisterský studijní program s jedním oborem a jeden doktorský studijní program se 7 obory. FaF má akreditovaný jeden magisterský studijní program s jedním oborem a jeden doktorský studijní program se 4 obory.

Bakalářský a navazující magisterský studijní program

Bakalářský studijní program se uskutečňuje na Fakultě veterinární hygieny a ekologie. Jedná se o bakalářský studijní program Veterinární hygiena a ekologie v oboru Bezpečnost a kvalita potravin. V roce 2009 podalo přihlášku ke studiu tohoto studijního programu 242 uchazečů a nastoupilo ke studiu 109 studentů, což představuje 2,2násobný převis přihlášek nad možnostmi k přijetí ke studiu. Navazující magisterský studijní program se na VFU Brno uskutečňuje na Fakultě veterinární hygieny a ekologie s názvem Veterinární hygiena a ekologie v oboru Bezpečnost a kvalita potravin. V roce 2009 podalo přihlášku do tohoto oboru 84 uchazečů a nastoupilo ke

■ Graf č. 3: Počet studentů v bakalářském a navazujícím magisterském studijním programu

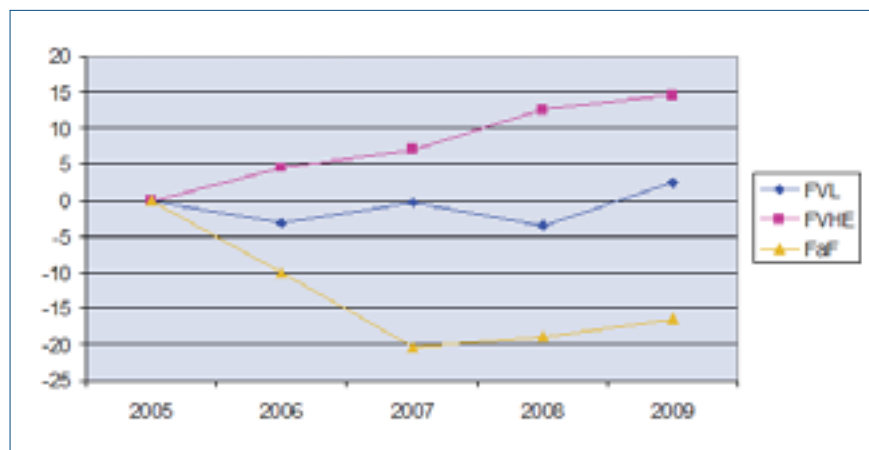

studiu 70 studentů, což představuje 1,2násobný převis přihlášek nad možnostmi k přijetí ke studiu.

Bakalářský studijní program studovalo v roce 2009 celkem 321 studentů. Vývoj počtu studentů v bakalářském studijním programu od roku 2005 je uveden v grafu č. 4. Navazující magisterský studijní program studovalo celkem 144 studentů. Vývoj počtu studentů v navazujícím magisterském studijním programu od roku 2005 je uveden v grafu č. 3.

Celkově v bakalářském studijním programu ve srovnání s rokem 2005 stoupl počet studentů z 260 na 321, tj. o 23,5 %. Tento nárůst byl umožněn podporou bakalářských studijních programů na úrovni MŠMT. V navazujícím magisterském studijním programu ve srovnání s rokem 2005 stoupl počet studentů z 46 na 144. Tento nárůst byl ovlivněn nabíháním standardního počtu studentů do tohoto studijního programu.

Graf č. 4: Porovnání zájmu o studium v magisterských studijních programech s rokem 2005 v %

Graf č. 5: Počet studentů v magisterských studijních programech

Magisterský studijní program

Magisterský studijní program je na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno uskutečňován na všech třech fakultách.

Zájem o studium v magisterských studijních programech několikanásobně překračuje možnosti univerzity. Na Fakultě veterinárního lékařství se jedná o magisterský studijní program Veterinární lékařství v oboru Veterinární lékařství. V roce 2009 podalo přihlášku do tohoto oboru 795 studentů a nastoupilo ke studiu 174 studentů, což představuje 4,6násobný převis přihlášek nad možnostmi k přijetí ke studiu. Na Fakultě veterinární hygieny a ekologie se jedná o magisterský studijní program Veterinární hygiena a ekologie v oboru Veterinární hygiena a ekologie. V roce 2009 podalo přihlášku do tohoto oboru 409 studentů a nastoupilo ke studiu 136 studentů, což představuje 3násobný převis přihlášek nad možnostmi k přijetí ke studiu. Na Farmaceutické fakultě se jednalo o magisterský studijní program Farmacie v oboru Farmacie. V roce 2009 podalo přihlášku do tohoto oboru 846 studentů a nastoupilo ke studiu 154 studentů, což představuje 5,5násobný převis přihlášek nad možnostmi k přijetí ke studiu. V grafu č. 4 je uvedeno porovnání zájmu o studium v magisterských studijních programech s rokem 2005.

Z grafu vyplývá, že zájem o studium, přestože by zde mohl být očekáván nárůst, se ve srovnání s rokem 2005 na FVL příliš nezměnil, na FVHE byl zaznamenán trend vzestupu o téměř 15 %, na FaF klesl zájem o studium téměř o 15 %.

Počet studentů v magisterských studijních programech představuje nejpočetnější skupinu studentů na univerzitě. Studijní obor Veterinární lékařství studovalo v roce 2009 celkem 983 studentů, studijní obor Veterinární hygiena a ekologie pak 407 studentů a studijní obor Farmacie studovalo 695 studentů. Počet studentů v magisterských studijních programech od roku 2005 je uveden v grafu č. 5.

Z grafu je patrné, že na FVL došlo k významnému nárůstu počtu studentů magisterského studijního programu Veterinární lékařství, tento nárůst však bude klást vyšší nároky na zajištění klinické části výuky v curricula oboru Veterinárního lékařství. Na FVHE v magisterském studijním programu Veterinární hygiena a ekologie počet studentů příliš nenarůstal, a v oboru Farmacie došlo k významnému nárůstu počtu studentů. Celkově v dlouhých magisterských studijních programech ve srovnání s rokem 2005 stoupl počet studentů z 1 822 na 2 085, tj. o 14,4 %.

Doc. Navrátil v živé diskusi se studenty nad patologickými změnami ryb

■ Praktické cvičení studentů 1. ročníku v předmětu Organická chemie

Doktorský studijní program

Doktorský studijní program je na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno uskutečňován na všech třech fakultách.

Na Fakultě veterinárního lékařství v roce 2009 podalo přihlášku do doktorského studijního programu 38 studentů a nastoupilo ke studiu 34 studentů. Na Fakultě veterinární hygieny a ekologie v roce 2009 podalo přihlášku do doktorského studijního programu 46 studentů a nastoupilo ke studiu 39 studentů. Na Farmaceutické fakultě v roce 2009 podalo přihlášku do doktorského studijního programu 20 studentů a nastoupilo ke studiu 19 studentů.

Doktorský studijní program Veterinární lékařství v roce 2009 studovalo 119 studentů (z toho 34 studentů studovalo déle než 4 roky). Doktorský studijní program Veterinární hygieny a ekologie studovalo 99 studentů (z toho 7 studentů studovalo déle než 4 roky). Doktorský studijní program Farmacie studovalo 75 studentů (z toho 18 studentů déle než 4 roky). Počet studentů v doktorských studijních programech od roku 2005 je uveden v grafu č. 6.

Nárůst počtu studentů doktorských studijních programů byl podporován zejména z pohledu zajištění rozvoje vědecké a výzkumné činnosti na fakultách, z pohledu rozvoje jednotlivých akreditovaných oborů na fakultách a také z pohledu nezbytnosti absolventů pro oblast působení na univerzitě i ve veterinárním a farmaceutickém výzkumu. Z průběhu

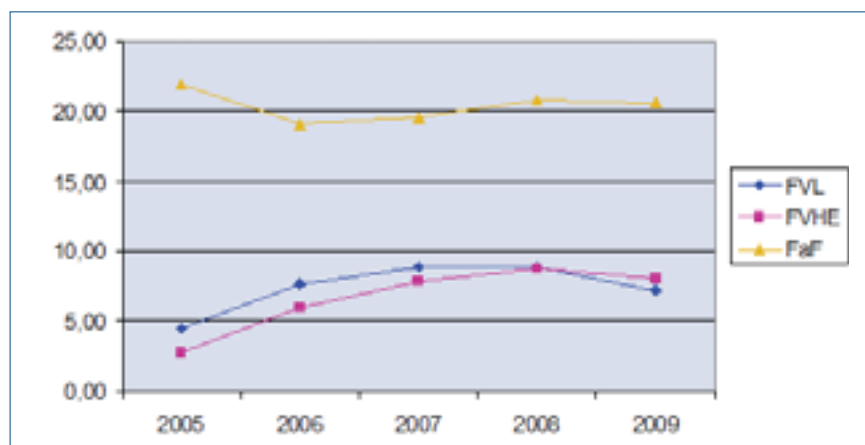
křivek grafu je patrné, že počet studentů v doktorském studijním programu se však na FVL příliš nezměnil. Na FVHE a FaF byl zaznamenán podporovaný nárůst počtu studentů a rozvoj přípravy budoucích

zejména výzkumných pracovníků v oblasti veterinární hygieny a v oblasti farmacie. Celkově na VFU Brno ve srovnání s rokem 2005 došlo k nárůstu počtu studentů DSP z 223 na 293, tj. o 31,4 %.

■ Graf č. 6: Počet studentů v doktorských studijních programech

■ Graf č. 7: Podíl prospěchových stipendií k počtu studentů (v %)

■ Praktická ukázka správného postupu při vykolování prasat na fakultní porážce

■ Graf č. 8: Podíl počtu neplacených studentů k celkovému počtu studentů (v %)

Prospěchová stipendia a stipendia studentů DSP

Prospěchová stipendia na univerzitě jsou vyplácena do průměru 1,5 studentům bakalářského, navazujícího magisterského a magisterských studijních programů. V roce 2009 bylo vyplaceno 71 prospěchových stipendií studentům FVL, 70 stipendií studentům FVHE a 143 stipendií studentům FaF. Počet prospěchových stipendií v podílu k počtu studentů je uveden v grafu č. 7.

Z grafu vyplývá, že podíl prospěchových stipendií k počtu studentů je zejména na FVL a FVHE poměrně nízký a pohybuje se okolo 7 % až 8 %, u FaF je významně lepší a pohybuje se okolo 21 % z celkového počtu studentů fakulty.

Studenti doktorských studijních programů dostávají doktorandská stipendia, jejichž výše je ovlivňována množstvím finančních prostředků poskytovaných na tato stipendia z MŠMT. Tato stipendia nejsou dostačující, MŠMT však vyvíjí aktivity k jejich alespoň částečnému navýšení v budoucím období.

Financování výuky

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno na vzdělávací činnost získává příspěvek od ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tento příspěvek je v zásadě členěn na příspěvek na studenta a na příspěvek na absolventa. Příspěvek na studenta je však v plné výši poskytován jen na studenty, u kterých nepřekračuje standardní doba studia více jak jeden rok (započítávají se i předchozí roky jiného vysokoškolského studia na jiné vysoké škole, nebo i roky předchozího studia na VFU Brno, např. tehdy, když student ukončí studium a opětovně do studia nastoupí na základě nového přijímacího řízení). Rozdíl mezi počtem studentů a tzv. přepočteným počtem studentů představuje počet studentů, na které příspěvek z MŠMT poskytován není. V grafu č. 8 je uveden podíl počtu neplacených studentů k celkovému počtu studentů v %.

Z grafu vyplývá, že podíl neplacených studentů se pohyboval u FVHE a FaF v rozmezí přibližně 2,4 % až 4,0 %, na FVL byla v porovnání s ostatními fakultami situace nejméně příznivá, kde až do roku 2008 byl podíl neplacených studentů vyšší, a teprve v roce 2009 klesl na hodnotu pod 4,0 %.

Studium v cizím jazyce

VFU Brno působí jako bilinguální univerzita. Vedle výuky studijních programů v českém jazyce uskutečňuje také výuku v jazyce anglickém. V roce 2009 byly akreditovány studijní programy s výukou v anglickém jazyce: Veterinární lékařství (magisterský, doktorský), Veterinární hygiena a ekologie (magisterský, doktorský) a Farmacie (magisterský). Přehled akreditovaných studijních programů a oborů podle jednotlivých fakult s uvedením typu programu, formy studia, standardní délky trvání studia, výuky v cizím jazyce a doby platnosti akreditace je uveden v tabulce č. 2.

V magisterském studijním programu se výuka v anglickém jazyce uskutečňuje již v celém šestiletém studiu studijního programu Veterinární lékařství, dále byla zahájena výuka v angličtině v studijním programu Farmacie a univerzita má akreditovaný studijní program v angličtině Veterinární hygiena a ekologie. Počet studentů s výukou v anglickém jazyce v roce 2009 byl v studijním programu Veterinární

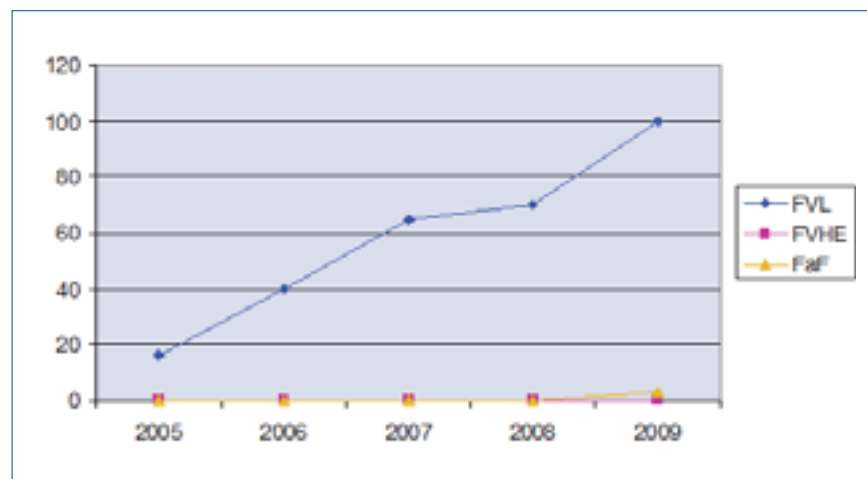
lékařství 100 studentů, studium v studijním programu Veterinární hygiena a ekologie nebylo zahájeno, a v studijním programu Farmacie byli 3 studenti. Vývoj počtu studentů v studijních programech s výukou v angličtině je uveden v grafu č. 9.

Z grafu je zřejmé, že na FVL je velmi pozitivní trend rozšiřování výuky v an-

glickém jazyce. FVHE a FaF s touto výukou teprve začínají.

V doktorských studijních programech s výukou v angličtině je akreditováno 6 oborů na FVL a 7 oborů na FVHE, a žádný obor na FaF. Prozatím se do těchto oborů nepřihlásil žádný student.

■ Graf č. 9: Počet studentů v studijních programech s výukou v angličtině

■ Tabulka 2: Akreditované studijní programy a obory Veterinární a farmaceutické univerzity Brno

Souč. VŠ	Název studijního programu	Obor	Typ	Forma	Délka trvání (roky)	Cizí jazyk	Platnost akreditace
FVL	Veterinární lékařství	Veterinary Medicine	Mgr.	P	6	angl.	13. 12. 2013
FVL	Veterinary Medicine	Veterinary Microbiology and Immunology	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVL	Veterinary Medicine	Veterinary Parasitology	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVL	Veterinary Medicine	Small Animal Medicine	DSP	P, K	3	angl.	13. 12. 2009
FVL	Veterinary Medicine	Dogs and Cats Diseases	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVL	Veterinary Medicine	Avian and Exotic Animal Diseases	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVL	Veterinary Medicine	Infectious Diseases and Veterinary Epidemiology	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Veterinary Hygiene and Ecology	Mgr.	P	6	angl.	13. 12. 2011
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Diseases of Wild and ZOO Animals	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Veterinary Ecology	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Veterinary Public Health and Animal Protection	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Veterinary Toxicology and Toxicology of Foodstuff	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2013
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Food Hygiene and Processing Technology	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Nutrition and Dietetics of Farm Animals and Hygiene of Plant Origin	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2017
FVHE	Veterinary Hygiene and Ecology	Veterinary Biochemistry, Chemistry and Biophysics	DSP	P, K	4	angl.	1. 11. 2013
FaF	Pharmacy	Pharmacy	Mgr.	P	5	angl.	31. 10. 2015

Vysvětlivky: FVL = Fakulta veterinárního lékařství, FVHE = Fakulta veterinární hygieny a ekologie, FaF = Farmaceutická fakulta, Bc. = bakalářský studijní program, NaMgr. = navazující magisterský studijní program, Mgr. = (dlouhý) magisterský studijní program, DSP = doktorský studijní program, P = forma prezenční, K = forma kombinovaná, angl. = angličtina

Absolventi

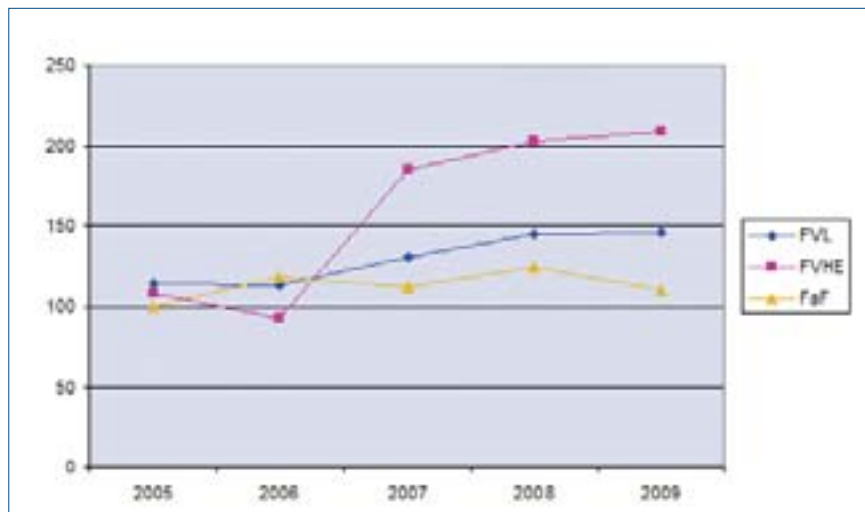
V roce 2009 úspěšně absolvovalo Veterinární a farmaceutickou univerzitu Brno 464 studentů, z toho 146 na FVL, 208 na FVHE a 110 na FaF. Ve srovnání s rokem 2005 stoupl počet absolventů univerzity v roce 2009 z 322 na 464, tj. o 44,1 %. Celkový počet absolventů univerzity je uveden v grafu č. 10.

Z grafu vyplývá, že nejvyšší nárůst celkového počtu absolventů je na FVHE, který je určován zejména nárůstem počtu absolventů bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu, po

Slavnostní slib absolventky při promoci

Graf č. 10: Celkový počet absolventů

té je nárůst počtu absolventů na FVL, nejmenší je na FaF.

Bakalářský studijní program v roce 2009 úspěšně absolvovalo 76 studentů (studium neúspěšně ukončilo 48 studentů) a navazující magisterský studijní program úspěšně absolvovalo 75 studentů (studium neúspěšně ukončilo 7 studentů).

Magisterský studijní program na Fakultě veterinárního lékařství v roce 2009 úspěšně absolvovalo 139 studentů (studium neúspěšně ukončilo 49 studentů), na Fakultě veterinární hygieny a ekologie magisterský studijní program úspěšně absolvovalo 45 studentů (studium neúspěšně ukončilo 63 studentů) a na Farmaceutické fakultě úspěšně absolvovalo magisterský

Úspěšné absolvování studia je zakončeno slavnostní promoci

■ Soutěž o Cenu děkana FaF VFU Brno pro akademický rok 2009/2010 a XV. ročník Studentské vědecké konference

studijní program 104 studentů (studium neúspěšně ukončilo 28 studentů). Počet absolventů magisterských studijních programů je uveden v grafu č. 11.

Z grafu vyplývá, že počet absolventů magisterského studijního programu FVL vzrostl ve srovnání s rokem 2005 ze 106 na 139, tj. o 31 %, u FVHE se výrazně nezměnil (pokles z 47 na 45), u FaF vzrostl z 88 na 104, tj. o 18%.

Doktorský studijní program na Fakultě veterinárního lékařství v roce 2009 úspěšně absolvovalo 7 studentů (neúspěšně ukončilo studium 5 studentů), na Fakultě veterinární hygieny a ekologie doktorský studijní program úspěšně absolvovalo 12 studentů (neúspěšně ukončilo 6 studentů) a na Farmaceutické fakultě doktorský studijní program úspěšně absolvovalo 6 studentů (studium neúspěšně ukončilo 8 studentů).

Absolventi VFU Brno nemají problémy s uplatněním po absolvování univerzity, naopak možnosti a vstup do veterinární a farmaceutické praxe jsou vysoké.

Absolventi Fakulty veterinárního lékařství tradičně nachází uplatnění zejména v soukromé veterinární praxi, která patří z pohledu EU mezi regulovaná povolání

(směrnice č. 2005/36/EC), tzn. že povolání veterinárního lékaře může vykonávat pouze absolvent vysoké školy jmenovitě uvedené v příslušné směrnici. V České republice je soukromá veterinární praxe podnikáním vykonávaným podle zvláštních předpisů, tzn. že počet míst v praxi není limitován zaměstnatelností v podnicích nebo státní správě, ale poptávkou občanů a podniků po veterinární diagnos-

tické, léčebné a preventivní činnosti, která zejména v malé veterinární praxi (nemoci psů, koček a dalších malých zvířat) je vysoká, takže vytváří stále velký prostor pro absolventy oboru Veterinárního lékařství.

Absolventi Fakulty veterinární hygieny a ekologie nachází tradičně uplatnění zejména ve státní správě ve veterinárním a potravinářském dozoru nad bezpečností a kvalitou potravin. Také zde

■ Graf č. 11: Počet absolventů magisterského studijního programu

■ V rámci tradičního Majáles studenti organizují různé aktivity – zde prodej vegetariánského jídla

■ Do studentského života patří i zábava (studenti na veterinárním plese)

je výkon veterinárních činností pod jurisdikcí směrnice č. 2005/36/EC jako regulovaného povolání. Další uplatňování nachází absolventi FVHE v potravinářských podnicích.

Absolventi Farmaceutické fakulty tradičně nachází největší uplatnění zejména v lékárnách. Nabídka zaměstnání pro tyto absolventy je vysoká a vytváří dostatečnou kapacitu pro uplatňování absolventů Farmaceutické fakulty.

Závěr

Na závěr lze konstatovat, že zájem o studium na univerzitě přesahuje několikanásobně možnosti univerzity, počet studentů celkově zaznamenal výrazný nárůst, stejně tak i počet absolventů univerzity. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno tak úspěšně celkově plnila v uplynulém období své poslání jedinečné univerzitní instituce zaměřené na veterinární, hygienické a farmaceutické vzdělávání.

■ text: **prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA**
rektor

foto: archiv redakce

Granty na VFU Brno v roce 2010

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy poskytlo VFU na rok 2010 účelovou podporu na specifický vysokoškolský výzkum v částce 11 036 000 Kč.

Komise Interní grantové agentury (IGA) VFU byla jmenována rektorem dne 15. 2. 2010 v počtu 9 členů pro funkční období do 31. ledna 2014. Na svých zasedáních IGA projednala a schválila pravidla a konkretizovala systém a podmínky soutěže IGA VFU Brno pro rok řešení 2010.

IGA VFU Brno v souladu s článkem 5 odst. 2 Pravidel pro poskytování účelové podpory na specifický výzkum VFU Brno stanovila pro rok 2010 rozdělení těchto prostředků na specifický výzkum následovně: A – 10 411 000 Kč na úhradu způsobilých nákladů projektů, B – 275 000 Kč na úhradu způsobilých nákladů spojených s organizací IGA VFU Brno (2,5 %) a C – 350 000 Kč na úhradu způsobilých nákladů spojených s organizací studentské vědecké konference (3,2 %). Na úhradu nákladů projektů fakult byly prostředky přiděleny takto: FVL – 3 413 767 Kč, FVHE – 3 955 139 Kč a FaF 3 042 094 Kč.

IGA VFU Brno v souladu s Pravidly pro poskytování účelové podpory na specifický výzkum VFU Brno vyhlásila soutěž na rok 2010 dne 18. února 2010. Přihlášky projektů IGA VFU Brno na rok 2010 byly

přijímány do 3. března 2010. Bylo doručeno 90 podaných projektů, 13 bylo vyřazeno pro nesplnění vypsání podmínek. K oponování bylo zasláno 77 projektů, každý dvěma oponentům, z toho 89,8 % oponentů bylo mimouniverzitních odborníků. Oponentské řízení probíhalo do 30. března 2010. Dne 6. dubna 2010 bylo komisí IGA VFU Brno objektivním posouzením navrženo a hlasováním schváleno k přijetí 44 projektů. Toto rozhodnutí bylo zveřejněno na webových stránkách školy. Počty projektů jednotlivých fakult jsou uvedeny v následujícím přehledu:

■ Projekty IGA VFU Brno pro rok 2010

Projekty	přihlášené	oponované	vyřazené	financované	Prostředky Kč
FVL	37	33	4	14	3 413 767
FVHE	27	21	6	16	3 955 139
FaF	26	23	3	14	3 042 094
VFU celkem	90	77	13	44	10 411 000

Dne 21. dubna 2010 byly uvolněny prostředky pro jednotlivé projekty. Seznam názvů přijatých projektů, jejich řešitelů a přidělených prostředků zobrazuje tabulka. Výsledky řešení projektů IGA VFU 2010 budou letos prezentovány formou studentské vědecké konference závěrem roku.

V rámci Fondu rozvoje vysokých škol (FRVŠ) bylo v dubnu 2009 ve výběrovém

řízení na rok 2010 vybráno k financování 10 projektů z celkového počtu 41 podaných. Z těchto deseti projektů tři připadly na Fakultu farmacie, dva na Fakultu veterinární hygieny a ekologie a pět na Fakultu veterinárního lékařství. V této desítce jsou rovněž zastoupeny tři velké investiční projekty kategorie A, konkrétně 2 FVL a 1 FaF. Obhajoby projektů řešených v roce 2009 proběhly dne 18. února 2010 před čtyřčlennou komisí, které předsedal prof. MVDr. Ivan Literák, CSc. Na průběh obhajob dohlížela zástupkyně výboru FRVŠ paní Ivana

Hrbková. Všechny 12 projektů bylo úspěšně obhájeno. Pro rok 2011 je podáváno 37 návrhů projektů.

V rámci Grantové agentury České republiky (GAČR) bylo v roce 2009 podáno 17 projektů s plánovaným počátkem řešení v roce 2010. Přijat byl však pouze projekt RNDr. Moniky Dolejškové, Ph.D. z FVHE s názvem – Charakterizace koliformních bakterií rezistentních k ce-

■ Projekty IGA VFU Brno – FVL

	Číslo	ústav	název	řešitel	přiděleno
1	45 /2010/FVL	1660	Analýza sil působících na segmentální defekt femuru miniaturních prasat fixovaný flexibilní pilířovou osteosyntézou titanovou LCP ploténkou: ex vivo studie	MVDr. Lucie Urbanová	430 000
2	32 /2010/FVL	1650	Alfaxalon v anestézii plazů	Prof. MVDr. Zdeněk Knotek, CSc. Dipl. ECZM	150 000
3	42 /2010/FVL	1230	PCR diagnostika, polymorfismus a hostitelská specifita původců atoxoplasmózy ptáků	Doc. MVDr. David Modrý, Ph.D.	151 000
4	28 /2010/FVL	1110	Vznik a výskyt rozštěpu pysku a/nebo patra u prasat	MVDr. Putnová Iveta	161 000
5	46 /2010/FVL	1200	Inhibice kaspázy-3 v explantátových kulturách	MVDr. Ivana Chlastáková	138 000
6	62 /2010/FVL	1660	Význam parametrů oxidačního stresu u fen s tumory mléčné žlázy a efekt vybraných antioxidantů suplementovaným těmto fenám	MVDr. Renata Stavínohová	399 000
7	41 /2010/FVL	1230	Charakterizace hydrolytických enzymů symbiotických nálevníků lidoopů <i>T. abrasarti</i> a posouzení úlohy nálevníků při fermentaci v tlustém střevě	Ing. Ilona Profousová	250 000
8	55 /2010/FVL	1230	PCR diagnostika trypanosom <i>T. evansi/equiperdum</i> u domácích zvířat amplifikací genu pro Spliced Leader RNA a asociace infekce s genetickými markery hostitelů	MVDr. Jan Hlaváč	459 000
9	54 /2010/FVL	1650	Hormonální modulace ovariálního cyklu morčete domácího	MVDr. Karel Hauptman, Ph.D.	442 000
10	60 /2010/FVL	1310	Studium výskytu <i>Mycoplasma bovis</i> v chovech skotu České republiky	MVDr. Jana Pospíchalová	202 000
11	51 /2010/FVL	1200	Změny v tukové tkáni dojníc během tranzitního období	MVDr. Oldřich Pěnkava	114 767
12	49 /2010/FVL	1660	Reverzibilní suprese pohlavní aktivity kocourů	MVDr. Robert Novotný	220 000
13	31 /2010/FVL	1660	Sledování výskytu <i>Helicobacter</i> spp. u psů v České republice	MVDr. Roman Husník, Ph.D.	198 000
14	38 /2010/FVL	1660	Stanovení hladiny EGF v moči koček s FIC, Použití nesteroidních antiflogistik v terapii FIC	MVDr. Daniel Honzák	99 000
14 projektů		Celkem			3 413 767

Projekty IGA VFU Brno – FVHE

Číslo	ústav	název	řešitel	přiděleno
78	/2010/FVHE	2190 Účinky subletální expozice zajíce polního pesticidům na průběh infekce Francisella tularensis	MVDr. Hana Bandouchová	192 000
72	/2010/FVHE	2340 Využití moderních instrumentálních analytických metod pro hodnocení fyzikálně-chemických parametrů medu a mléka z hlediska jakosti a zdravotní nezávadnosti pro spotřebitele	MVDr. Zuzana Procházková	414 139
79	/2010/FVHE	2190 Vliv cyanotoxinů a olova na reprodukci ptáků	Mgr. Veronika Damková	213 000
88	/2010/FVHE	2220 Změny chemického složení těla bažantích kuřat v průběhu ontogenetického vývoje s cílem optimalizovat krmné směsi	MVDr. Kateřina Karásková	396 000
80	/2010/FVHE	2190 Biochemické parametry u koroptve polní (Perdix perdix) – referenční rozmezí	Ing. František Vitula, Ph.D.	128 000
89	/2010/FVHE	2390 Využití žluče ryb pro studium zátěže vodního ekosystému	Ing. Jana Blahová, Ph.D.	193 000
68	/2010/FVHE	2390 Vliv účinků léčiv detekovaných v našich tocích na vodní organismy	Mgr. Eva Prášková	189 000
75	/2010/FVHE	2210 Stanovení biologicky aktivních látek u vybraných produktů rostlinného původu	Ing. Alexandra Tauferová	273 000
85	/2010/FVHE	2110 Morfologické změny na Artemia franciscana vlivem ionizujícího záření	Mgr. Michal Žďárský	171 000
87	/2010/FVHE	2390 Studium akutních a subchronických účinků pesticidů na ryby	Mgr. Lucie Pihalová	173 000
64	/2010/FVHE	2150 Antibiotická rezistence u kmenů Escherichia coli kolonizujících trávicí trakt psů, koček a zvířat chovaných v zoologických zahradách	MVDr. Kateřina Albrechtová	470 000
65	/2010/FVHE	2110 Sledování obsahu arsenu v rybách z řek v okolí Brna	Ing. Mgr. Veronika Harkabusová	157 000
84	/2010/FVHE	2390 Speciace rtuti z pohledu bezpečnosti potravin-ryb z významných rybářských revírů ČR	Mgr. Renáta Kenšová	183 000
86	/2010/FVHE	2210 Optimalizace histochemických a imunohistochemických vyšetření pro mikroskopii potravin	MVDr. Matej Pospiech, Ph. D.	294 000
69	/2010/FVHE	2340 Studium obsahu mastných kyselin/sodíku u vybraných tepelně opracovaných a fermentovaných masných výrobků na trhu v ČR/EU vzhledem k možným zdravotním nebo nutričním tvrzením	MVDr. Pavla Steinhauserová	215 000
83	/2010/FVHE	2350 Kvalitativní a kvantitativní analýza organických těkavých látek pro indikaci čerstvosti a zdravotní nezávadnosti baleného drůbežního masa	Mgr. Ing. Jana Tománková	294 000
16 projektů		Celkem		3 955 139

Projekty IGA VFU Brno – FaF

Číslo	ústav	název	řešitel	přiděleno
15	/2010/FaF	3130 Mikročásticová léková forma pro řízené uvolňování léčiva	PharmDr. Martina Bajerová	174 000
3	/2010/FaF	3140 Hodnocení cytotoxicity a vlivu látek izolovaných z Morus alba na buněčný cyklus lidských leukemických buněk.	Naděžda Strnková	236 000
9	/2010/FaF	3120 Farmaceutický význam zinku a metalothioneinu v buněčné signalizaci	RNDr. Veronika Kohoutková	258 000
7	/2010/FaF	3120 Antimikrobiálně aktivní prenylované polyfenoly izolované z Paulownia tomentosa	Mgr. Alice Navrátilová	239 000
17	/2010/FaF	3130 Zvýšení biodostupnosti léčiva přípravou specifického polymorfu během formulace lékové formy	Mgr. Ladislava Okáčová	186 000
12	/2010/FaF	3120 HPLC-DAD metoda pro stanovení MA-13 v tělesných tekutinách a tkáních	PharmDr. Pavla Holubová	244 000
2	/2010/FaF	3140 Detekce genového polymorfismu 94C→A v genu pro inosin trifosfát pyrofosfátázu a genového polymorfismu 837C→T v genu pro xanthin dehydrogenázu a jejich vztah k výskytu nežádoucích účinků terapie azathioprinem.	PharmDr. Michal Kolorz	241 000
4	/2010/FaF	3140 Ověření hepatoprotektivního působení Ecballium elaterium na modelu tetrachlormethanem (CCI4) indukovaného poškození jater u laboratorních potkanů	MUDr. Marta Chalupová	245 000
11	/2010/FaF	3150 Testování biologické aktivity látek s potenciálně cytostatickým účinkem na modelu myši leukémie (L-1210)	PharmDr. Ján Vančo	220 000
26	/2010/FaF	3150 Studium vlivu nových potenciálních léčiv na aktivitu vybraných peptidas jako metoda jejich předběžného testování in vitro	PharmDr. Oldřich Farsa, Ph.D.	193 000
6	/2010/FaF	3120 Izolace obsahových látek Polygonum lapathifolium L. a stanovení jejich anticholinesterasové aktivity	Mgr. Radka Pořízková	211 000
10	/2010/FaF	3120 Identifikace glykosidů po enzymatické hydrolyze pomocí HPLC-DAD-ELSD	PharmDr. Věra Javorková	220 000
23	/2010/FaF	3150 Využití kapilární zónové elektroforézy a nukleární magnetické rezonance při stanovení fyzikálně-chemického profilu potenciálních léčiv	Mgr. Iva Kapustíková	153 094
20	/2010/FaF	3150 Penetrace léčiv biologickými membránami a její ovlivnění látkami usnadňujícími přestup	Mgr. Lenka Dvořáková	222 000
14 projektů		Celkem		3 042 094

falosporinům a hodnocení rizika použití antimikrobiálních látek na jejich selekci.

Do Interní grantové agentury ministerstva zdravotnictví (IGA MZ) bylo zasláno 7 návrhů projektů s počátkem řešení v roce 2010. Počet přijatých návrhů bude znám v červenci letošního roku a začá-

tek řešení těchto projektů je plánován na září 2010.

Národní agentura pro zemědělský výzkum (NAZVA) obdržela 12 návrhů projektů s počátkem řešení v lednu 2010. Z těchto návrhů byl k řešení přijat pouze jediný projekt – Prof. MVDr. Vladimíra

Celera, Ph.D. s názvem Metody tlumení produkčních chorob skotu – BVD-MD a paratuberkulóza.

■ text: **doc. MVDr. Miloslava Lopatářová, CSc.**
prorektorka pro vědu, výzkum a zahraniční vztahy

Ústav genetiky

Současný ústav genetiky je součástí sekce patobiologie na fakultě veterinárního lékařství. Jeho historie v kontextu vývoje VFU i genetiky jako oboru byla nedávno popsána u příležitosti založení VFU. V tomto příspěvku se tedy budeme věnovat zejména současnému stavu ústavu.

Genetika je moderní obor se značným potenciálem praktických aplikací v biomedicíně i zemědělství. I když není profilovým oborem veterinární medicíny, je základem pochopení elementárních životních dějů a její moderní metody jsou významným nástrojem studia těchto dějů i mechanismů nemocí. Koncepce činnosti ústavu je založena na uplatnění poznatků genetiky ve veterinární medicíně v širším biologickém kontextu. Tato koncepce je jednotně uplatňována ve výuce, výzkumu i praktických aplikacích.

Výuka v ústavu genetiky

Ústav v současné době zajišťuje výuku v magisterských programech na všech třech fakultách VFU v disciplínách, které berou zřetel na jejich speciální zaměření. Integrace výuky ústavu do práce sekce a kooperace s dalšími jednotkami FVL (klinikami) je velmi dobrá. Ústav

zajišťuje specializovanou výuku na mikrobiologii, imunologii a klinice aviárních chorob. S ohledem na vědecké zaměření ústavu zde klademe důraz na další formy výuky studentů bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů vyučovaných nejen na VFU, ale také na Masarykově univerzitě, zejména na její přírodovědecké fakultě. Ústav genetiky je tak školicím pracovištěm pro bakaláře, diplomanty a doktorandy čtyř fakult. Tato skutečnost, spolu s tím, že na ústavu působí ve funkcích akademických nebo odborných pracovníků kromě veterinárních lékařů i absolventi těchto fakult, tj. molekulární biologové, genetici, mikrobiologové, zemědělské inženýři a farmaceuti, vytváří „multikulturní“ prostředí, kde se potkávají různé odbornosti, různé způsoby uvažování a pestré metodické zázemí jednotlivých akademických pracovníků i studentů. To nám umožňuje řešit zajímavé odborné problémy z různých hledisek a také je takto prezentovat ve výuce studentům. V poslední době se osvědčily ústavní semináře, kde jednotliví pracovníci prezentují své výsledky a vytvářejí si tak vzájemně kontext pro svou práci i pro práci celého ústavu. Ústav přispívá i k vý-

Ústav genetiky Fakulty veterinárního lékařství VFU Brno

uce různých typů celoživotního vzdělávání organizovaného ÚPV VFU. K výuce jsou příležitostně zváni externí odborníci a spolupráce s ostatními podobně zaměřenými institucemi je dobrá. Jako dlouhodobý externí učitel působí také Prof. MVDr. Jiří Rubeš, CSc. z VÚVeL Brno, který je profesorem genetiky VFU.

Výzkumné projekty ústavu genetiky

Ústav byl v nedávné době přesunut do nově adaptovaných prostor budovy č. 14. Adaptace umožnily vybudování moder-

Starokladrubský kůň: původní české plemeno a modelová populace pro genetické studie

Jordánští osli – populace jako stvořená pro komparativní genomickou analýzu

Kůň plemene Murgese, model pro studium piroplasmózy; uprostřed dr. Ingrid Alloggio, spolupracovnice ústavu genetiky v této oblasti

ního laboratorního zázemí, které slouží k řešení vědeckých projektů a ke školení diplomantů a studentů DSP. Svou koncepci integrace výuky a výzkum ústav realizuje i účastí ve větších projektech, které by měly napomoci udržet krok se současným rychlým vývojem oboru a jeho metodik. Ústav genetiky je významnou součástí programu č. 8 „Molekulární veterinární medicína“ celobrněnského projektu Ceitec. Tento projekt by měl ústavu, podobně jako celé sekci patobiologie a dalším pracovištím VFU, umožnit špičkové vybavení pro vědeckou činnost v oblasti

genomiky domácích zvířat se všemi dopady na grantovou úspěšnost a výchovu studentů DSP. V projektu Ceitec je nejbližším partnerem VFU Výzkumný ústav veterinárního lékařství a pro ústav genetiky je to jeho oddělení genetiky a reprodukce. Ceitec předpokládá nejen spolupráci, ale také značně integrovanou činnost jednotlivých partnerů. Pro ústav genetiky se tak stávají blízkými partnery a spolupracovníky pracoviště genomiky na lékařské fakultě, přírodovědecké fakultě a na ústavech akademie věd, což dále zvyšuje jeho potenciál jako školícího i vědeckého

pracoviště. Ústav je dále součástí projektu OP VaVPI, který má za cíl vybudovat v rámci sekce patobiologie centrum kvalitní výuky, výzkumu a diagnostiky v oblasti infekčních nemocí zvířat.

Odborná činnost ústavu je zaměřena na genetiku a genomiku domácích zvířat. Vzhledem k integraci ústavu do sekce patobiologie jsou ústředním tématem vědeckého zájmu ústavu biologické základy interakce hostitele a patogena, jejich projevy a důsledky. Infekční onemocnění představují boj o přežití mezi dvěma živými organismy: patogenem a jeho hostitelem. Tento boj má evoluční povahu a odehrává se na úrovni genomů obou typů organismů. Studium genomu patogenů i hostitelů nám tak umožňuje identifikovat mechanismy úspěšného přežití a odpovídající geny, jejichž znalost může mít významné praktické aplikace v boji proti infekcím a dalším nemocem. Jedním z výsledků interakce hostitele a patogena je i genetická rozmanitost – diverzita populací, jejich udržení je významným problémem ohrožených populací zvířat. Tzv. konzervační (ochranářská genetiky) je tak tématem, ke kterému výzkumná činnost ústavu genetiky postupně dospěla. Ústav disponuje přístrojovým vybavením pro genomickou analýzu DNA, klonování DNA a základním vybavením pro analýzu genové exprese na úrovni RNA. V případě úspěšnosti projektu Ceitec bude vybavení pro jeho potřeby v oblasti genomiky kompletní.

Ústřední téma interakce hostitele a patogena je v současné době řešeno více různými projekty. Základním „programovým“ dokumentem ústavu je projekt GA ČR 523/09/1972 „Komparativní imunogenomika čeledi *Equidae*“. Projekt je řešen ve spolupráci s ústavem parazitologie FVL VFU, s oddělením genetiky a reprodukce VÚVEL v Brně a s parazitologickým ústavem AV ČR. Projekt má několik součástí zaměřených na problematiku epidemiologické a komparativní genomiky a genetiky infekčních nemocí. Epidemiologická genetika se zabývá definicí genů a alel zodpovědných za vnímavost populace k infekci: pracujeme s modely virových (západonilská horečka koní), bakteriálních (ehrlichie, *Rhodococcus equi*) a protozoárních (piroplazmy) infekcí u modelových populací koní, které jsou dlouhodobě exponovány interakci s enzootickými patogeny (koně z oblasti Camargue ve Francii, z Apulie v Itálii, místní koně z Izraele, Jordánska a Mongolska). Výsledkem je identifikace genů, o nichž se domníváme, že mají významnou úlohu v obraně proti těmto nemocem z evolučního hlediska i z hlediska odolnosti jednotlivce. Komparativní genomika srovnává tyto nálezy získané u koní s jinými druhy. Pro tyto účely jsou studovány populace domácích oslů, kteří jsou vystaveni interakci se stejnými patogeny (piroplasmami) jako koně, někdy i ve stejných lokalitách. Jiná, více teoreticky zaměřená oblast komparativní genomiky se zabývá vývojem těch oblastí genomu, které hrají úlohu v obraně proti nemocem (tzv. imunogenomu) u celé čeledi koňovitých. K tomuto účelu disponujeme vzorkem téměř dvou set DNA od všech druhů a poddruhů zeber a oslů, z nichž část pochází ze zoologických zahrad, ale část také z volné přírody (Krügerův národní park, Jihoafrická republika). Evoluční genetika infekčních nemocí se zabývá studiem genů selektovaných předchozími infekcemi. U našich populací proto zkoumáme stupeň jejich genetické diverzity a vztah k patogenům, kteří na struktuře příslušných genů zanechávají otisky svého dlouhodobého selekčního působení. Molekulárně genetická, bioinformatická a cytogenetická analýza je proto zaměřena na významné oblasti imunogenomu, jako je hlavní histokompatibilní komplex, geny pro toll-like receptory, interleukinové geny a geny pro další významné receptory na lymfocytech. Jedním z potenciálních praktických výstupů je i monitoring genetické diverzity populací v zoologic-

kých zahradách, která je důležitá pro jejich dlouhodobý úspěšný chov. Jednou z populací, jejíž základní výzkum by měl vyústit v praktické ochranné aplikace je i unikátní soubor koní Převalského získaný ze ZOO Praha díky panu Dr. E. Kůsovi a Dr. R. Vodičkovi. Zároveň probíhá srovnání genetické diverzity populací koní a oslů, kteří žijí v prostředích s různou intenzitou expozice patogenům: od Islandu až po Keňu. Podobné studie jsou prováděny i u lidí a po ukončení projektu bude zajímavé výsledky srovnat. V těchto oblastech spolupracujeme i se zahraničními pracovišti, jako například Ecole vétérinaire de Lyon ve Francii (dr. A. Leblond), Università Bari v Itálii (dr. I. Alloggio), University of Pretoria v Jižní Africe (dr. E. van Dyk). Významná je však i spolupráce se zoologickými zahradami, cenný

je vstřícný přístup jejich vedení a zejména aktivita specializovaných veterinárních lékařů, jako je MVDr. J. Vahala ze Safari Dvůr Králové nad Labem, MVDr. R. Vodička, PhD. ze ZOO Praha a MVDr. S. Mazánek ze ZOO Brno, jejichž přispěním jsme získali unikátní a vzácné vzorky biologického materiálu. Vědecky mimořádně kvalitní je spolupráce týmu cytogenetiků z VÚVeL (dr. P. Musilová, Dr. S. Kubíčková, Prof. J. Ruběš).

Druhým projektem je projekt podporovaný taktéž GA ČR 524/09/1939 „Imunogenomická analýza letní dermatitidy u starokladrubských koní“. Tento projekt se zabývá výzkumem mechanismů významného onemocnění starokladrubských koní – přecitlivělosti na hmyzí bodnutí, které se projevuje tzv. letní dermatitidou. V uplynulém období se nám

■ Mongolský kühn a jeho prostředí, vhodné ke studiu mechanismů přirozené resistance k infekcím

■ Jordánský koně slouží ke srovnávací genetické analýze s osly žijícími ve stejném prostředí a s dalšími koňskými populacemi se stejnými patogeny, ale v jiném prostředí

podařilo identifikovat genotyp v několika genech, který je spojen s významně nižším rizikem výskytu letní dermatitidy. V současné době hledáme další geny, které by osvětlily mechanismus vzniku nemoci a zabýváme se i jejich expresí v kůži a leukocytech. Ke srovnání a validaci výsledků získaných u této velmi specifické populace nám slouží modelová vnímavá populace islandských poníků. V této oblasti existuje dlouhodobá intenzivní spolupráce s Univerzitou v Bernu, Švýcarsko (dr. E. Marti).

Na tyto modely koní a jejich příbuzných navazuje naše studie podobných problémů u psů. Ve spolupráci s ústavem parazitologie a díky nesmírné aktivitě doc. D. Modrého a jeho spolupracovníků a studentů máme k dispozici jeho studijní materiál získaný ve východní Africe, tj. DNA a celou řadu informací o zdravotním stavu a imunitní odpovědi u psů z afrických domorodých vesnic. Ve spolupráci s oddělením chirurgie kliniky malých zvířat (prof. Nečas a jeho tým) můžeme jejich genetickou diverzitu srovnat s diverzitou psů chovaných v českých domácnostech, tedy za zcela jiných podmínek expozice patogenům. Pozornost se opět soustřeďuje na imunogenom. V oblasti diverzity genů MHC spolupracujeme s University of Manchester (Dr. L. Kennedy) ve Velké Británii. Tyto aktivity jsou zatím jako pilotní studie podporovány IGA VFU.

Kromě výše uvedených projektů základního výzkumu jsou na pracovišti řešeny i projekty NAZV MZe ČR, které mají více aplikační charakter. Projekt QH92277 „Genetická diverzita a její uchování ve vybraných populacích koní v ČR“ je řešen ve spolupráci s Laboratoří Agrigenomiky Mendlovy univerzity v Brně. Jeho cílem je vypracovat systém hodnocení diverzity vybraných, zejména ohrožených populací koní v ČR, tj. sestavit panel markerů vhodných pro tyto účely a v modelové populaci starokladrubskeho koně zpracovat tzv. konzervační program. Program by měl obsahovat návrh dlouhodobé koncepce šlechtění a systému sestavování ročních přípařovacích plánů tak, aby bylo možno provádět selekci na žádoucí znaky, eliminovat znaky nežádoucí a současně udržet potřebnou genetickou diverzitu této malé ohrožené populace. Pozornost je zde zaměřena na zásadní problémy šlechtění ve vztahu ke zdravotnímu stavu, jako například genetická predispozice k letní dermatitidě a k melanomu, ale také na molekulárně genetickou analýzu založení barvy srsti. V tomto projektu je využito výsled-

■ Italský osel Asino di Martina Franca – jako stvořený pro komparativní genomiku

ků základního výzkumu získaných řešeními jiných projektů k praktickým účelům konzervační genetiky.

Druhým projektem NAZV je projekt QH92265 „Optimalizace systému chovu a veterinární péče o kriticky ohroženou populaci starokladrubskeho koně“, jehož řešitelkou je Ing. Jitka Bartošová, PhD. Z VÚŽV Praha-Uhřetěves a spoluřešitelkou zodpovědnou za VFU je MVDr. M. Sedlinská, PhD. Naší úlohou v tomto projektu je identifikace jedinců neodpovídajících na standardní vakcinaci proti virovým infekcím (EHV1, influenza), kteří jsou potenciálně riziková pro celou populaci, a dále identifikace genů, které ovlivňují individuální variabilitu na vakcinaci. Řešení je výsledkem úzké spolupráce s oddělením virologie ústavu mikrobiologie (prof. V. Celer, Dr. D. Molinková, PhD.). Nejen tento projekt, ale i další naše aktivity v oblasti infekčních nemocí koní by nebylo možné realizovat bez vstřícné a kvalitní spolupráce kliniky chorob koní (MVDr. M. Sedlinská, PhD., MVDr. P. Jahn, PhD) a podpory jejího přednosty prof. MVDr. J. Hanáka, CSc).

Některé výstupy vědecké práce jsou zaměřeny na chovatelskou praxi – na ústavu byla například vypracována metodika a státní veterinární správě předána metodika genotypizace vnímavosti ovcí ke

scrapii, která byla historicky základem národního programu ozdravení našich chovů. Do praxe byla v rámci řešení projektu NAZV předána i metodologie molekulární analýzy genů pro barvy srsti u koní. Poradenská činnost je příležitostně poskytována v oblasti chovu skotu, prasat, koní a koček.

Tento výčet aktivit a seznam publikací dokumentuje výsledky získané v různých oblastech řešení projektů a zejména základní filozofii ústavu – spolupráci na všech úrovních. Nejen mezinárodní spolupráci a integraci týmu do mezinárodní vědecké komunity, ale zejména velmi intenzivní spolupráci uvnitř sekce, fakulty, uvnitř VFU i mimo ni. Na všech projektech se formou svých diplomových a doktorských prací podílejí studenti a výsledky jsou využity i při výuce ve všech typech programů. Je mým přesvědčením, že pouze integrace do větších konkurenceschopných týmů, založená zároveň na profesionalitě a vstřícnosti, na respektu, ale i dobrých osobních vztazích je perspektivní cestou pro „malý“ ústav, relativně „malou“ fakultu a „malou“ univerzitu, i pro „malou“ zemi.

■ text: **Petr Hořín**
přednost ústavu

foto: P. Hořín, I. Alloggio, M. Sloboda,
D. Modrý

Evropský veterinární týden 2010 – setkání studentů veterinárních fakult v Bruselu

Ve dnech 8. a 9. března 2010 jsme se v Bruselu zúčastnili dalšího ročníku setkání studentů veterinárních fakult z Evropské unie. Za pracovní tým Evropského veterinárního týdne České republiky byli vysláni Hana Brožková, studentka 5. ročníku FVHE VFU Brno a Ing. Václav Trojan, student 6. ročníku FVHE VFU Brno.

Setkání bylo pořádáno Generálním ředitelstvím pro zdraví a ochranu spotřebitele (DG SANCO). DG SANCO je součástí Evropské komise, jedné z hlavních institucí EU podílejících se na vzniku evropské legislativy. Jejím posláním je uplatňovat efektivní kontrolní systém potravinové bezpečnosti v členských státech EU, kontrolovat shodu legislativy v oblasti potravinové bezpečnosti v rámci EU a dohlížet na implementaci

veterinární, rostlinolékařské a potravinářské legislativy.

Hlavním bodem setkání bylo seznámení studentů již se čtvrtým kolem akce „Evropský veterinární týden“, kterou pořádá DG SANCO, a zapojit je do této aktivity napříč Evropskou unií. Program, který byl pro nás připraven, byl náročný, ale velmi obohacující.

Po zaregistrování následoval seznamovací oběd a po něm série zajímavých přednášek na témata, která nás seznamovala se strukturou Evropské unie, s organizacemi podílejícími se na zabezpečení veterinární péče a veřejného zdraví v EU, představily se nám organizace Světová organizace pro zdraví zvířat (*The World Organisation for Animal Health – Office International des Epizooties – OIE*), Evropská federa-

ce veterinárních lékařů (FVE) a samotná Evropská komise a DG SANCO, jejich hlavní principy fungování, úkoly a cíle. V závěru dne nám hlavní organizátorka Dr. Emma Soto přednesla prezentaci o představách pořadatelů Evropského veterinárního týdne 2010. Evropský veterinární týden 2010 má jako hlavní téma „Identifikace a sledovatelnost v potravinovém řetězci“.

Po náročném odpoledni stráveném vstřebáváním nových informací a diskuzí o Evropské unii jsme absolvovali v mrazivém počasí s trochou sněhových vloček poznávací okružní jízdu autobusem po okolí Bruselu, která byla spojena s krátkou procházkou přes bruselské centrum. Den plný nových informací a zážitků jsme zakončili společnou večeří všech účastníků v tradiční útulné místní restauraci.

Druhý den byl věnován přednáškám o Veterinárním týdnu – co je jeho vlastním cílem (zvýšit povědomí široké veřejnosti o práci soukromých a úředních veterinárních lékařů především s ohledem na ochranu zdraví lidí před přenosnými nákazami (zoonózami) a rizikem, které je spojeno se zdravotně závadnými potravinami), co můžeme podniknout my na našich univerzitách a také jaké byly veterinární týdny v minulosti. Poté následoval workshop v pracovních skupinách na

Společné foto Veterinární týden 2010

Pracovní skupina (ČR, Rumunsko, Velká Británie, Bulharsko a Švédsko), třetí zleva Ing. Václav Trojan, pátá zleva Hana Brožková

Hana Brožková při obdržení certifikátu

téma aktivity Veterinárního týdne pro rok 2010. Naše pracovní skupina byla tvořena studenty z Rumunska, Velké Británie, Bulharska a Švédska, zde jsme prodiskutovali a rozvinuli aktivity, které jsme na našich univerzitách uskutečnili v roce 2009 a také jsme se pokusili vymyslet koncept aktivit nových.

Na konci dne byla vyhrazena sekce pro nás studenty, k prezentaci vlastních univerzit a nápadů vytvořených v předcházejícím týmovém workshopu. Náš příspěvek byl rozdělen na několik částí. V první bylo představení naší alma mater a vlastní fakulty, zde jsme sklidili veliký úspěch s fakultním videem, dále následovala část o aktivitách, které byly uskutečněny v průběhu veterinárního týdne 2009. Jednalo se především o představo-

vání akce Veterinární týden 2009 v rámci odborných konferencí (Lenfeldovy a Höklovy dny, Konference studentské vědecké a odborné činnosti etc.) a návštěvy základních škol s cílem seznámit žáky s prací veterinárního lékaře. Další část naší prezentace se věnovala významné osobnosti veterinární hygieny z naší univerzity profesoru Zdeňku Matyášovi, který strávil část svého života jako expert v oblasti bezpečnosti potravin pro FAO (*Food and Agriculture Organization of the United Nations*), a který myšlenku „*Jedno zdraví*“ rozvíjel již od 70. let minulého století. Závěrem naší prezentace bylo představení vize do Veterinárního týdne 2010.

Stejně jako v loňském roce bychom chtěli pokračovat v prezentaci získaných informací na konferencích pořádaných

FVHE VFU Brno, na akcích připravovaných SVS ČR, se kterou bychom dále chtěli vytvořit v užší spolupráci populárně naučné letáky k mléčným automatům jako k tématu, které je momentálně u nás velmi aktuální a je nutné ho více přiblížit široké veřejnosti. Dále by měl Veterinární týden 2010 sloužit jako nástroj k oslovení studentů středních škol, jako potenciálních uchazečů o studium v dalších letech na FVHE VFU Brno. V neposlední řadě zapojení do akce Veterinární týden 2010 nám má přinést nové informace, které jsme povinni prezentovat dále a tím zvýšit povědomí široké veřejnosti o práci veterinárních hygieniků a významu jejich práce.

■ text: **Hana Brožková a Václav Trojan**
foto: archiv autorů

Fakulta veterinární hygieny a ekologie v tomto měsíci vydává

První publikace z ediční řady Hygiena a technologie potravin má název Trvanlivé masné výrobky, a jejím autorem je MVDr. Josef Kameník, CSc. z Ústavu hygieny a technologie masa. Sušení, jako princip konzervace potravin je stále nejrozšířeněj-

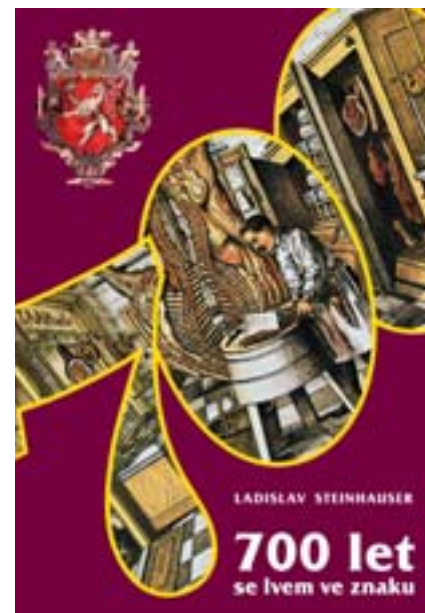

ší formou prodlužování tržnosti potravin. Biologické principy konzervace potravin kombinované s moderním principem bariérových překážek se těší velkému zájmu nejen odborníků, ale i spotřebitelské veřejnosti. Trvanlivé masné výrobky se tak v posledních letech rozvinuly do samostatného úzce specializovaného oboru. Kniha je dlouho očekávána na našem trhu. Jedná se o první monografii z tohoto oboru vydanou ve střední Evropě a je skvělé, že vzniká právě na naší fakultě. Shodou okolností i na místě, kde byl před čtyřiceti lety zahájen výzkum a vývoj těchto nových vý-

robků – ve Výzkumném ústavu masného průmyslu – dnes budova Ústavu hygieny a technologie masa.

V letošním roce oslaví obor zpracování masa sedmisté výročí od udělení cechovních artikulí pražským řezníkům králem Janem Lucemburským. Jsou historickým důkazem jedné z nejstarších cechovních tradic nejen u nás, ale i v Evropě. Obor zpracování masa je tradičně nosnou disciplínou a formujícím se oborem na naší fakultě. Je třeba si připomenout, že právě vznik naší Vysoké školy zvěrolékařské v Brně otevřel cestu k obrovskému rozvoji znalostí o produkci a zpracování potravin, výchovy odborníků a vzniku státního veterinárního dozoru nad potravinami, laboratorního zázemí a následně státní garance bezpečnosti potravin. Kniha autora doc. MVDr. Ladislava Steinhausera, CSc. z Ústavu hygieny a technologie masa s názvem – 700 let se lvem ve znaku je prvním uceleným dílem shrnujícím celou historii tohoto největšího potravinářského oboru. Velkoformátovou reprezentační publikaci o rozsahu 450 stran s více než osmi sty fotografiemi A3 vydává naše Fakulta veterinární hygieny a ekologie spolu s Českým svazem zpracovatelů masa.

Kolektiv autorů: MVDr. Eva Bártová, Ph.D. RNDr. Monika Dolejská, Ph.D., Doc. MVDr. Jiří Klimeš, CSc., Prof. MVDr. Ivan Literák, CSc., Doc. MVDr. Stanislav Navrátil, CSc., MVDr. Miroslava Palíková,

PhD., RNDr. Oldřich Sychra, Ph.D., MVDr. Pavel Široký, Ph.D. z Ústavu biologie a chorob volně žijících zvířat a Ústavu veterinární ekologie a ochrany životního prostředí vydávají skripta Zoologie. Co dodat k názvu a jistě i náplni skript? Jistě budou velkou pomůckou nejen při náročném studiu v prvních ročnících téměř všech oborů studovaných na naší univerzitě.

■ text: **doc. MVDr. Ladislav Steinhauser, CSc.**
děkan fakulty

Brněnská farmacie obhájila prvenství na Mistrovství v lékárenské komunikaci II

Cílem tohoto příspěvku je informovat čtenáře o Mistrovství v lékárenské komunikaci, které je pořádáno společností Apotex a vzdělávacím programem PACE 2015 ve spolupráci s Ústavem aplikované farmacie a Unií studentů farmacie.

Umění komunikovat... Umět si poradit s příliš upovídanými pacienty... Umět uklidnit rozčileného pacienta... Pacientka čekající ve frontě, která se snaží předběhnout... Roztržitý tatínek, který musí zavolat manželce, aby zjistil, jaký kašel má jeho sedmiletá dcerka...

To vše si vyzkoušeli studenti farmaceutické fakulty v trojkolovém Mistrovství v lékárenské komunikaci (MLK). Celá soutěž se skládá ze semináře, kde se studenti naučí komunikovat. Z nich je vybráno 12 nejlepších studentů, kteří se utkají v komunikaci s pacientem ve fakultním kole. Tři nejlepší a divoká karta poroty postupují do nadnárodního finále v Praze.

Do soutěže je zapojena i hradecká farmaceutická fakulta a v tomto roce i nováček soutěže – farmaceutická fakulta z Bratislavy.

V březnovém celodenním semináři Efektivní komunikace v lékárně se 23 studentů naučilo správnou strukturu vedení rozhovoru s pacientem, naučili se užitečné „triky“, jak „ukočírovat“ upovídaného či rozčileného pacienta. Školiteli semináře byli zaměstnanci Ústavu aplikované farmacie, tj. tým vyučující farmaceutickou péči pro studenty 4. ročníku.

Jak hodnotili studenti své komunikační dovednosti na konci semináře?

Jako nejdůležitější pro praxi označilo 96 % studentů komunikační dovednosti, 65 % odborné znalosti a 61 % schopnost naslouchat pacientům. Na otázku, jaké způsoby výuky by studenti uvítali na naší alma mater, zvolili modelové situace (82 %), videoukázky (74 %) a diskuze (74 %). Je s potěšením, že seminář splnil očekávání všech studentů. Zároveň ale všichni studenti vyslovili přání, aby byla komunikace zahrnuta do učebních osnov. Kolektiv farmaceutické péče toto vzal na vědomí a v současné době pracuje na inovaci povinné stáže studentů 5. ročníku ve fakultní lékárně, při které by měli studenti absol-

■ Brněnská delegace

■ Vítězka v akci

vovat období semináře Efektivní komunikace v lékárně.

Na základě zapojení studentů během semináře lektori vybrali 12 studentů, kteří postoupili do fakultního kola. Čekal je úkol nastudovat 5 běžných oblastí v lékárně – kašel, nachlazení, bolest, nespavost a trávící obtíže. K dispozici jim byly doporučené postupy České lékárnické komory a materiály z předmětu farmaceutická péče.

Fakultní kolo soutěže se konalo v seminární místnosti fakultní lékárny. Na

tomto místě se patří poděkovat paní magistře Lindtnerové a kolektivu fakultní lékárny za ochotu, se kterou nám poskytla prostory lékárny. Fakultní kolo již zahrnovalo praktickou ukázkou výdeje volně prodejných léčiv. Porota byla tříčlenná, vzdělávací program PACE2015 reprezentovala MVDr. PharmDr. Vilma Vranová, Ústav aplikované farmacie byl zastoupen PharmDr. Janem Šalounem, Ph.D. a Česká lékárnická komora PharmDr. Markem Lžičářem ze nemocniční lékárny u Sv. Anny. Porota hodnotila komu-

■ Vítězové

nikací schopnosti studentů, kteří měli za úkol poradit roztržitému tatínkovi, jehož malou dcerku trápí kašel. Studenti se museli správně vypyat na typ kašle a další příznaky malé pacientky. Kromě běžné dispenzace si musel student-lékař poradit i s mírně konfliktní situací, kdy další pacientka čekající v řadě netolerovala diskrétní zónu a snažila se pacienta předběhnout.

Porotu nejvíce zaujal svým výjimečným vystoupením Lukáš Smrtka, student 1. ročníku, který má za sebou 2 roky v praxi jako farmaceutický asistent. Právě ten se umístil na prvním místě vedle Ivany Kostúrové (4. ročník) na druhém místě a Anny Zemčíkové (4. ročník) na třetím místě. Komora využila možnosti udělit tzv. divokou kartu, a to Lucii Malé (4. ročník).

Tito studenti dostali k nastudování tři oblasti (bolest, infekce horních cest dýchacích a nespavost) a tři účinné látky z těchto oblastí.

Nadnárodní finále se uskutečnilo 21. 4. v Praze ve veřejné lékárně za plného provozu. Soutěžící byli pod drobnohledem nejen pětičlenné poroty složené ze zástupců fakult i obou lékárnických komor a programu PACE 2015, ale i novinářů z MF Dnes, Lidových novin, Zdravotnických novin aj. Pacienty si zahráli právě vybraní novináři. Své studenty přijeli podpořit i představitelé fakult, brněnskou fakultu reprezentoval proděkan Doc. Ing. Jiří Dohnal, CsC., MBA.

Všichni soutěžící prokázali vysokou odbornou i komunikační úroveň, za kterou by se nemuseli praktikující lékárníci vůbec stydět, naopak by se mnozí kolegové mohli přiučit. Na druhou stranu je

pravda, že expedice některých studentů, ač po odborné stránce bezchybné, byly pro reálnou praxi příliš zdlouhavé. Věřím ale, že je důležité, aby měl student možnost stavět na kvalitních základech komunikace, které si pak osobně upraví pro svou běžnou lékařskou praxi.

Je mi velkým potěšením oznámit, že brněnská fakulta slavila nebývalý úspěch – všechny stupně vítězů obsadili naši studenti. Zde je na místě pogratulovat absolutní vítězce Ivaně Kostúrové. Vítězství Ivany, která pochází ze Slovenska, bylo snad i určitým zadostiučiněním i pro bratislavské kolegy. Na druhém místě se umístil Lukáš Smrtka a na třetím místě Anna Zemčíková. Kromě hodnotných cen pro vítěze se letos objevila i novinka – vítězka bude mít možnost reprezentovat Českou republiku na celosvětovém finále soutěže v komunikačních dovednostech „Patient Counselling Event“, které se uskuteční na kongresu mezinárodní federace studentů farmacie (IPSF) v srpnu v Lublani.

Celé mistrovství neuniklo mediálnímu zájmu, což je pro organizátory určitě potěšením, protože se podařilo veřejnosti přiblížit obraz lékárníka jako zdravotnického pracovníka, jehož zájmem je, aby se správný lék dostal ke správnému pacientovi a ve správném množství.

Ráda bych poděkovala všem studentům za odvahu a odhodlání, se kterými šli do soutěže, všem porotcům a v neposlední řadě spolukoordinátorce Šárce Tomkové z 5. ročníku.

■ text: PharmDr. Alena Petříková
Ústav aplikované farmacie
foto: archiv autorky

Dojmy účastníků fakulního kola:

Seminář byl naprosto super. Tak jak jsem dřív neměla žádné velké zkušenosti z lékárny, tak až budu stát příště za tárou, budu přesně vědět co říct, na co se optat, jak pacientovi podat informace srozumitelně, jak zvládnout některé ošemetné situace a taky čeho se vyvarovat. Samotná soutěž mě překvapila profesionální organizací a jsem ráda, že jsem se v jejím průběhu dověděla, v jaké oblasti na sobě ještě zapracovat. Rozhodně doporučuji všem.

Anna Zemčíková, 4. ročník

V prvom momente, keď nám boli projekt PACE a MLK predstavené na seminári, nevenovala som im pozornosť zo strachu z nedostatku skúseností a odborných znalostí, i keď som si v duchu vravela, že by to bola práve „tá“ možnosť ako svoje schopnosti v komunikácii zlepšiť, po niekoľkých dňoch uvažovania som sa rozhodla strach prekonať a semináru sa zúčastniť. A rozhodnutie to bolo dobré. Súťaž mi priniesla okrem možnosti spoznať nových ľudí to najpodstatnejšie – akési záchytné body, ktoré môžem uplatniť i počas praxe, ktorá nás najbližšie čaká. Pre mňa, ako študentku gymnázia, ktorá neprišla do kontaktu so skutočnou dispenzáciou, je súťaž obrovským prínosom.

Ivana Kostúrová, 4. ročník

MLK není jenom soutěž, je to hlavně zkušenost. Mně se to moc líbilo a hodně mi to dalo. Dodává vám to odvahu, protože porotci umí vystihnout klady každého ze soutěžících, na druhou stranu vám i poradí, co by bylo dobré zlepšit. A takové rady jsou nad zlato!!!

Lucie Malá 4.ročník

Jsem ráda, že jsem měla tu možnost, se soutěže zúčastnit. Pro budoucí praxi se nám všem určitě bude hodit umět dobře komunikovat s pacientem. Bylo by dobré, kdyby komunikace byla zařazená i mezi povinné předměty a v praxi už bychom byli připraveni na určité situace a nemuseli odposlouchávat od zkušenějších kolegů, jak správně reagovat.

Veronika Janšová, 4. ročník

Nadnárodní kolo:

Ja myslím, že tento projekt sa vydaril od seminárov až po nadnárodné kolo. Na súťaži už od začiatku panovala rivalita, aspoň zo strany bratislavskej a hradeckej fakulty to bolo očividné. Porota bola skvelá, chválila, ale zároveň sa nezdržala kritiky, ak na ňu bol dôvod. Ja osobne som bola asi menej nervózna než na miestnom kole, čo mi v konečnom dôsledku pravdepodobne prinieslo víťazstvo. Nemaľým podielom k tomu prispel i „môj žoviálny pacient“, ktorý po 5 minútach rozhovoru odľahčil atmosféru, keby boli takýto pacienti všetci – radosť pracovať.

Mám veľkú radosť z úspechu našej fakulty, ku ktorému veľkou čiastkou prispeli koordinátorky. Venovali sa nám maximálne, čo bolo pre nás obrovským plusom. Bezprostredné dojmy po vyhlásení výsledkov? Zmätok a radosť zároveň. Je to pre mňa výzva a zodpovednosť v jednom.

Ivana Kostúrová, víťazka MLK II

Personální oddělení

Personální oddělení je nezanedbatelnou součástí Veterinární a farmaceutické univerzity. Hlavní náplní jeho činnosti je řešení pracovních záležitostí v souladu s právními předpisy a interními směrnici. Zabezpečuje a dokumentačně vede činnosti v oblasti personalistiky, zaměstnaneckých vztahů, personální agendy a statistického výkaznictví. Zahrnuje veškerou činnost a agendu týkající se pracovního poměru všech zaměstnanců VFU Brno od nástupu do ukončení pracovního poměru na VFU. Současně spolupracuje se správou sociálního zabezpečení, úřadem práce a dalšími institucemi. Personální oddělení je pracovištěm s celouniverzitním působením, zajišťuje tedy styk se všemi fakultami, a v jejich rámci se všemi klinikami, ústavy, a s ostatními celouniverzitními pracovišti VFU Brno. Personální oddělení sídlí ve 2. patře rektorátu, v místnosti č. 307. Veškerou činnost personálního oddělení zajišťují dvě zaměstnankyně.

Jelikož personální agenda je velice obsáhlá, je nezbytné orientovat se nejen v zákoníku práce, ale i v množství dalších zákonů a předpisů, které s personální agendou souvisí, jde např. o zákon o zaměstnanosti, o ochraně osobních údajů, o nemocenském pojištění a další.

Pohyb zaměstnanců na univerzitě je poměrně značný a s pohybem pracovních sil úzce souvisí výběrová řízení. Personální oddělení zabezpečuje agendu týkající se výběrových řízení zejména akademických pracovníků, od vyhlášení nabídky místa v denním tisku, až po ukončení výběrového řízení, a následně pak vyřízení nástupních formalit. Přitom je třeba úzce spolupracovat s ostatními pracovišti zaměstnavatele, které personálnímu oddělení předkládají své požadavky. Náročnost této činnosti se liší podle profese, o kterou se jedná, podle počtu uchazečů a volných pracovních příležitostí.

Současně s uzavřením pracovní smlouvy je nezbytné vyřídit další nástupní formalty. Jedná se zejména o založení osobní evidence zaměstnance, ověření zdravotní způsobilosti smluvním lékařem a zajištění informací, kterými musí zaměstnavatel disponovat pro plnění svých zaměstnavatelských povinností a pro jednání s ostatními institucemi. Personální oddělení má povinnost nového zaměstnance nahlásit na zdravotní

■ Zleva: vedoucí oddělení ing. Svatava Župková a pracovnice oddělení Alena Boubelíková

pojišťovnu, na správu sociálního zabezpečení, případně i na úřad práce, pokud jde o zaměstnance ze zemí EU, nebo cizince z dalších zemí mimo EU.

Personální oddělení musí shromažďovat přesné a pravdivé informace. Jednou náš zaměstnanec na otázku, kdy u bývalého zaměstnavatele pracoval, po chvíli přemýšlení řekl: „To bylo, když se urodilo hodně švestek a vypálil jsem ten rok hrozně dobrou slivovicí.“

Důležitou součástí péče zaměstnavatele o zaměstnance je zdravotní preventivní péče, která těsně souvisí s bezpečností a ochranou zdraví při práci. Kromě vstupních lékařských prohlídek personální oddělení zajišťuje i další typy prohlídek, vyplývajících ze zákona a z rozhodnutí Krajské hygienické správy.

Situace na trhu práce je v dnešní době poměrně složitá. Vzhledem k velké nezaměstnanosti hodně občanů hledá na univerzitě zaměstnání. Často jsou zoufalí, že se jim nedaří najít práci. Mnohdy mají potřebu se „vypovídat“ a personalistka je nemůže, i přes nápor další práce, jednoduše odbýt s tím, že není volné místo.

Těší nás, že zaměstnanci k nám mají důvěru a obrací se na nás s prosbou o pomoc a radu nejen v oblasti svých pracovních záležitostí, ale leckdy také i při řešení soukromých záležitostí svých rodinných příslušníků apod. Vždy se snažíme jim poradit, nebo je alespoň odkázat na příslušné zákony, které by mohly pomoci.

Se zaměstnanci prožíváme radostné i bolestné okamžiky jejich života. Zaměstnankyně, které přichází na personální oddělení vyřizovat svůj nástup na mateřskou dovolenou, prožívají snad svoje nejkrásnější období. V jejich očích září radost, spokojenost a jsou plny očekávání příchodu miminka. To jsou faktory, které na nás působí velmi pozitivně a pomáhají nám překonávat i závažnější oblasti personální práce. Prožíváme se zaměstnanci samozřejmě i období ukončení pracovního poměru. Někteří přicházejí s obavami, co je čeká, a jak si zvyknou na novou životní etapu. Většina jich však nemusí dlouho přemýšlet, mají jasno. Konečně se začnou naplno věnovat svým koníčkům, na které neměli dosud dostatek času a z mnohých odcházejících zaměstnankyň se stanou „babičky na plný úvazek“. Někteří se ale stále vrací na svá bývalá pracoviště, nadále pracují se studenty a předávají jim své mnohaleté zkušenosti. To je důkazem toho, že s univerzitou žijí i nadále.

Stručně řečeno, personální práce zahrnuje všechno, co se týká zaměstnance, jeho práce v organizaci a také životních kroků a událostí, ovlivňujících jeho práci a vztah se zaměstnavatelem. Práce s lidmi je mnohdy velmi náročná a vyčerpávající, ale, na druhou stranu, také pestrá a často i obohacující.

■ text: Svatava Župková,
Alena Boubelíková
foto: redakce

Majáles VFU se stává milou tradicí

„Doufám, že se vám majáles vydaří, neboť jsou to právě studentské aktivity, na které člověk nejraději vzpomíná...“ zahájila paní profesorka Steinhauserová čtvrtý ročník Majálesu VFU.

Navzdory ne zrovna teplému a suchému počasí se v jednu hodinu odpoledne 5. 5. 2010 kolem jízdárny shromáždily desítky studentů, aby se mohly pokochat ladnými pohyby koní. „Množství návštěvníků mě mile překvapilo, je vidět, že majáles se na naší alma mater pomalu stává zaběhlou tradicí,“ říká s potěšením předseda I.V.S.A. Jirka Herzig.

Ladní koně

„Ty krásó!“ ozývalo se z mnoha míst na drezurní představení studenta Filipa Kološe. Ohromení pokračovalo při pohledu na jízdní oddíl Policie ČR, jehož koně byli schopni procvátat ohnivou branou, barevným dýmem i za výstřelů signální pistole. Představil se i budoucí veterinář-krasojezdec Petr Eim se svým oddílem voltiže, stejně jako zručná lukostřelkyně Jana Koželuhová. Na závěr koňské show nám Ivana Šopíková předvedla, jak navázat s koněm přirozenou komunikaci, aby byl pro nás ochoten dělat třeba takové kousky, jaké jsme zhlédli předtím.

Setkání, ne show

Nabitý program hned pokračoval na nedalekém psím palouku. „Pivo, koala, klobásy, grilovaná stehna či křídýlka!“ ozývalo se z fronty hladových návštěvníků, kteří už se těšili, až usednou na lavičky a popovídají si se spolužáky. Možná si mnozí ani neuvědomili, kolik práce stálo za jejich zábavou. „Naším cílem není uspořádat perfektní show, na kterou lidé přijdou a zase odejdou,

Ti, co se nenechali odradit deštěm a vydrželi až do konce, byli na závěr odměněni ohňovou show

■ Při ukázkách voltiže jezdeckého oddílu Lucky Drásov se divákům tajil dech

■ Lukostřelba ze sedla v podání Jany Koželuhové

ale chceme připravit pohodový program, do kterého se zapojí co nejvíce studentů, kteří si pak domů odnáší nejen plný žaludek, ale i výhry a zážitky. Účinkující navíc odchází s obdivem a uznáním svých kolegů. Další snahou je, aby finanční náklady účastníků byly co nejnižší. To se nám zatím daří, ale shánět finanční podporu je stále složitější. Bylo by smutné, kdyby se z majálesu musela stát výtěžná záležitost.

Majáles je akcí hlavně všech studentů VFU Brno,“ říká Jiří Herzig, ale hned s povzdechem dodává: „bohužel největší tíha organizace spočívá asi na sedmi lidech z FVL, kteří si to po dvou měsících pilné práce ani nestihnou užít, jelikož stojí v nějakém stánku a obsluhují své kolegy.“

Psí kusy

Přesto se však letos podařilo zapojit i organizátorské „nováčky“. Například studenti třetího ročníku připravili lanovou dráhu, která sklídila velký ohlas – především snaha překonat rekord v zapíchnutí kolíku do země se u mnohých setkala až se lví bojovností.

Tradičně se nám předvedli psi Kynologického klubu VFU, jejichž dovednostem jsme skoro ani nemohli uvěřit. Nejen že běhali přes a skrz všemožné překážky, chytali lité talíře, míčky a předváděli se, ale se svými pány i tancovali.

Nepřející počasí

Po rozpršení se v pozdním odpoledni mnozí našli útočiště v pavilonu prof. Klobouka, kde mohli skládat puzzle, nafukovat zvířátka z balónek, zaplnit si břicho palačinkami s příjemným vědomím, že tím přispívají na dobrou věc (UNICEF), nechat si namalovat na obličej třeba tygra nebo prostě jen pokecat a dát si nějaký originální veterinární drink v „chill-out“ koutku a čajovně: „Tak, co si dáte? Sérum, nebo kolostrum?“

Děšť bohužel překazil plány i všem milovníkům hudby. Protože zpívání v dešti není to pravé ořechové, museli jsme nakonec vzdát tanec mezi kapkami a přesunout se s kapelou KOFE-IN do blízkého klubu 100 wattů. Ti, co se místo klubu uchýlili pod plachty výčepu, povídali až do dlouhých nočních hodin, takže to nakonec vzdal i déšť a dovolil jim zhlédnout na závěr alespoň ohňovou show. „Škoda toho počasí... Ale i tak se myslím letošní majáles vydařil a jsem rád, že jsme se zase posunuli o kousek dál. Úroveň a popularita Majálesu VFU každým rokem stoupá,“ zhodnotil tento ročník Jirka Herzig.

Rádi bychom na závěr poděkovali všem organizátorům, sponzorům a škole, jež

■ Kynologický klub VFU Brno a jejich svěřenci předvedli ukázky agility

■ „Voříškiáda“ aneb soutěž o „nejšíkovnějšího“ čtyřnohého návštěvníka

■ Letošní novinka – malé lanové centrum – sklídila velký úspěch. Vedle chození po laně se mnozí snažili překonat své fyzické síly a zdatné spolužáky i v zapíchnutí kolíku do dálky

nám poskytla zázemí, finanční a technickou podporu a těšíme se na další spolupráci do budoucna.

■ text: **Vladka Jelínková**
foto: V. Jelínková, M. Petrová

XXXI. konference Hygiena Alimentorum

Ne mnoho konferencí se může pyšnit tak dlouhou a nepřerušovanou historií jako naše Lenfeldovy a Höklovy dny (letos čtyřicáté) a na slovenské straně Hygiena Alimentorum (letos třicáté první). U zrodu obou konferencí stáli vedle sebe významní odborníci a vysokoškolští profesori – Prof. MVDr. Zdeněk Matyáš, CSc. a Prof. MVDr. et RNDR. Miroslav Dobeš, CSc. na straně košické Prof. MVDr. Ján Pleva, DrSc. a jeho nástupce Prof. MVDr. Rudolf Cabadaj, CSc. O významu těchto osobností hygieny potravin bude jistě zmíněno u příležitosti dvacátého výročí trvání Fakulty veterinární hygieny a ekologie Veterinární a farmaceutické univerzity Brno a třiceti pěti let specializované výuky oboru hygiena potravin na naší univerzitě, které na podzim letošního roku společně oslavíme.

Na loňské 30. konferenci Hygiena Alimentorum jsme měli možnost ocenit celoživotní práci Prof. MVDr. Jána Plevy, Dr.Sc., který ve Vysokých Tatrách oslavil mezi odbornou veřejností ve stálé duševní i fyzické kondici osmdesát let. V letošním roce zde jubiloval jeho žák a kolega Dr.h.c. Prof. MVDr. Rudolf Cabadaj, PhD. Dovoľte mi, abych na stránkách našeho časopisu připomněl pouze stěžejní body jeho životní dráhy. Je to patřičné, protože Rudolf Cabadaj je nejen vynikajícím odborníkem v oboru hygieny potravin, ale vždy byl a stále je velkým příznivcem naší univerzity a přítelem řady z nás. V roce 2001 obdržel čestný doktorát naší univerzity – titul Doctor honoris causa. Je vhodné dodat, že na něj vždy byl a je velmi pyšný a ve vazbě na svoji výraznou a uznávanou osobnost tak významně propagoval i naši univerzitu v zahraničí.

Prof. MVDr. Rudolf Cabadaj, PhD. se narodil se 17. dubna 1940 v Michalovcích. Vystudoval Zemědělskou technickou školu v Oravském Podzámku a Vysokou školu veterinární v Košicích. Po ukončení studií pracoval jako obvodní veterinární lékař v Topolčanech. Nastoupil jako interní aspirant na VŠV v Košicích, kde dále pracoval jako asistent a odborný asistent na Katedře vnitřních chorob přežvýkavců a prasat. Krátce působil v Ústavu veřejného a soudního lékařství, kde obhájil kandidátskou dizertační práci a absolvoval postgraduální studium tropické veterinární medicíny. Následně pracoval jako vysokoškolský pedagog ve Východní

Zprava: Prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA., Dr.h.c. prof. MVDr. Rudolf Cabadaj, PhD., prof. MVDr. Ján Pleva, Dr.Sc, doc. MVDr. Ladislav Steinhauser, CSc.

Africe na Veterinární fakultě Makerere v Kampale. Po návratu do Košic nastoupil na Katedru hygieny a technologie potravin jako odborný asistent pověřený vedením disciplíny Hygiena a technologie mrazivých a rybích výrobků. Habilitoval v oboru veterinární hygieny a byl pověřený vedením disciplíny Hygieny a technologie tuků a polotovarů.

Byl jmenován prorektorem VŠV v Košicích a od roku 1991 do roku 1997 vykonával dvě volební období funkce rektora. Pracoval na Katedře hygieny a technologie potravin, byl jmenován profesorem pro obor veterinární hygieny. Od roku 2000 vykonával další dvě volební období funkce rektora Univerzity veterinárního lékařství v Košicích. Je výjimečné, aby rektor univerzity byl zvolen čtyřikrát. Jistě proto, že Rudolf Cabadaj je výjimečnou osobností. Byl rektorem, který hned při svém nástupu zvolil strategii široké mezinárodní spolupráce. Univerzita pod jeho vedením zahájila výuku zahraničních studentů v angličtině, on sám dlouho předsedal středoevropskému sdružení veterinárních univerzit Vetnest.

Na letošní 31. konferenci Hygiena Alimentorum skvěle shrnul celoživotní dráhu Rudolfa Cabadaje Prof. MVDr. Ján Pleva, Dr.Sc. a následně rektor Veterinární a farmaceutické univerzity Brno Prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA. O postavení Prof. Rudolfa Cabadaje mezi současnými veterinárními hygieniky nejlépe svědčí dlouhotrvající potlesk všech

účastníků ve stoje, ale také osobní účast ministra zemědělství Slovenska Vladimíra Chovana a ústředního ředitele Státní veterinární a potravinové správy SR MVDr. Jána Pliešovského, CSc. a řady dalších významných hostů.

Letošní Hygiena Alimentorum byla odborně zaměřena na hygienu a technologii mléka a vegetabilních potravin. Naše fakulta má v této oblasti tradičně silné postavení. Dokládá ji i účast řady pracovníků našich ústavů – Hygieny a technologie mléka a Vegetabilních potravin a rostlinné produkce. Je dobré, abychom se takovýchto konferencí účastnili, a je přínosné, že jsou každoročně úzce zaměřeny na jinou oblast hygieny potravin. Široká účast celých kolektivů naší fakulty na dostupných a přitom atraktivních místech má i svůj společenský význam. Dobrý kolektiv je třeba tvořit a pečovat o něj. Neformální mimopracovní setkání, osobní vazby, přátelská a neformální konverzace často otevírají cesty k bližšímu poznání, pro širokou diskuzi, vytváření vazeb, posilování kolektivního podvědomí. I proto je důležité, abychom se těchto akcí v profesním koloběhu čas od času v širším měřítku účastnili. Letošní Hygiena Alimentorum svoje poslání po stránce odborné i společenské beze zbytku splnila. Nezbytvá, než jejím organizátorům poděkovat a těšit se na ročník další.

■ text: Ladislav Steinhauser
foto: archiv autora

Prof. MVDr. Oldřich Štěrba, DrSc. – jubilant

Dne 14. dubna 2010 se v aule VFU konala slavnostní pracovní schůze brněnské pobočky Čs. biologické společnosti, pořádaná společně s Českou anatomickou společností a Ústavem anatomie, histologie a embryologie FVL a pod záštitou děkana FVL VFU Brno u příležitosti životního jubilea prof. MVDr. Oldřicha Štěrby, DrSc. V rámci tohoto vědecko-společenského setkání převzal jubilant z rukou rektora VFU prof. MVDr. Vladimíra Večerka, CSc., MBA a děkana FVL prof. MVDr. Aloise Nečase, Ph.D., MBA Pamětní medaili VFU Brno.

Prof. Oldřich Štěrba se narodil 23. 3. 1930 v Bystřici nad Olší a na Vysoké škole veterinární promoval v roce 1954. Výuce Anatomie se věnoval již od roku 1950 jako demonstrátor, později jako asistent, docent a profesor do roku 1998. Během své pedagogické kariéry rovněž vedl přednášky a praktickou výuku několika předmětů na MU Brno. V letech 1965 až 1993 byl vědeckým pracovníkem

■ Prof. Štěrba (vlevo) při slavnostním zasedání Československé biologické společnosti

(1990–1993 ředitelem) Ústavu pro výzkum obratlovců ČSAV Brno. Zabýval se zejména srovnávací anatomii, myologií a hlavně však embryologií. V současné době je emeritním profesorem Ústavu

anatomie, histologie a embryologie FVL VFU Brno.

■ text: **prof. MVDr. František Tichý, CSc.**
foto: archiv redakce

Utajený sborník pro „paní Milenku Flodrovou“

Napsat, vydat a věnovat sborník významné brněnské historičce u příležitosti životního jubilea se rozhodly členky autorského kolektivu Internetové encyklopedie dějin města Brna. Jmenovitě se jednalo o PhDr. Irenu Loskotovu, PhDr. Hanu Jordánkovou, Mgr. Radanu Červenou PhD. a PhDr. Jiřinu Kalendovskou. V březnu 2009 oslovily kolegyně dr. Flodrové a ostatní členy autorského kolektivu o příspěvek vztahující se k městu Brnu a s prosbou o zachování naprosté mlčenlivosti před „paní Milenkou“. Do konce srpna 2009 se měl autorskému kolektivu nahlásit název příspěvku. Struktura příspěvku byla zvolena stejná jako se udává pro příspěvky do periodika „Brno v minulosti a dnes“. Pro svůj příspěvek do sborníku jsem si vybrala název: „Jak ve městě Brně žili profesori Vysoké školy zvěrolékařské“, čerpala jsem zejména z osobních fondů profesorů a zveřejnila část vzpomínek prof. J. Kábrta. Samotné příspěvky se měly odevzdávat do poloviny listopadu a pak začala další etapa – provést korektury a připravit sborník k tisku. V únoru 2010 jsem byla oslovena, zda by bylo možné předat sborník oslavenkyni na naší univerzitě. A tak se 1. dubna ve velké zaseda-

■ Uprostřed „Paní Milenka Flodrová“ obklopená účastníky setkání

cí místnosti rektora sešli přátelé a kolegové „paní Milenky“. Sborník byl nazván „A vůbec...“ je to totiž oblíbený slovní obrat, který paní Milenka často používá. Byl vydán za podpory Statutárního města Brna a Archivu města Brna, má celkem 583 stran a obsahuje 33 příspěvků brněnských historiků.

Na závěr bych chtěla poděkovat za pomoc dr. P. Braunerovi, Ph.D., A. Krátkému za nádherné snímky akce a doc. PhDr. K.

Královi za filmovou dokumentaci akce. Fotografie byly poskytnuty i Archivu města Brna k dalšímu publikování.

■ text: **Mgr. Eva Zatloukalová**
foto: Alexander Krátký

Pozn. redakce: *Plný text příspěvku „Jak ve městě Brně žili profesori Vysoké školy zvěrolékařské“, je uveřejněn v rubrice Zajímavosti.*

Úloha veterinární medicíny v rozvojové pomoci zemím třetího světa

Seminář pořádaný Veterináři bez hranic ČR, o.p.s. a Veterinární a farmaceutickou univerzitou Brno

První máj je tradičně nevšením dnem, svátkem práce, průvodů, proklamací a šejků... Letošní první máj na univerzitě proběhl bez mávátek, zato ovšem

Auditorium semináře

Čestným hostem setkání byla paní Margita Fuchsová, velvyslankyně ČR v Keni

Paní Rhodia Mann během přednášky o Dr. Igoru Mannovi, klíčové postavě britské koloniální veterinární správy v Keni

pod rozkvetlými sakurami a v pracovním duchu. V prosinci založená obecně prospěšná společnost Veterináři bez hranic ČR tento den zvolila pro seminář o významu a možnostech veterinářů v rozvojové pomoci zemím třetího světa. Cílem setkání bylo nejen prezentovat cíle a poslání novorozené společnosti, ale především představit konkrétní projekty (a to nejen v Africe) a umožnit setkání lidí se zájmem o problematiku veterinární medicíny v tropech a subtropích.

Prvního května se tak v přednáškovém sálu Pavilonu klinik chorob malých zvířat sešla pestrá směsice hostů nejen z Moravy a Afriky, ale dokonce až z daleké Prahy. Po krátkém úvodu setkání otevřel děkan FVHE doc. Ladislav Steinhäuser a po něm paní Margita Fuchsová, velvyslankyně ČR v Nairobi, oba s krátkými projevy plnými podpory a naděje v perspektivy účasti českých veterinářů a studentů při pomoci zemím třetím světa, pan děkan zdůraznil nutnost opětovného rozšíření výuky o veterinární problematiku tropů a subtropů.

Vzácným hostem setkání byla paní Rhodia Mann, která přicestovala také z keňského Nairobi. Paní Rhodia v první části dne představila v poutavém vyprávění doprovázeném historickými fotografiemi svého otce, veterinárního lékaře Igora Manna, předválečného absolventa Vysoké školy zvěrolékařské v Brně. Doktor Mann po krátkém působení v Polsku během druhé světové války před Hitlerovým režimem uprchl do východní Afriky, kde se postupně stal významným představitelem koloniální veterinární správy a posléze i propagátorem a organizátorem veterinárních projektů a vzdělávání pod hlavičkou FAO a dalších organizací. V Nairobi dodnes funguje střední zemědělská škola AHITI (Animal Health and Industry Training Institute), založená Dr. Mannem v letech 1964–65. Paní Rhodia Mann během svého života v Keni propadla antropologii a kouzlu pastevců kmene Samburu, jejichž kulturu a tradice pak představila v dokumentárním filmu *Butterfly People: The Samburu of Northern Kenya*, který před několika lety natočila v Keni. Uvedení tohoto unikátního dokumentu na závěr prvomájového semináře představovalo jeho premiéru v ČR.

Dr. Igor Mann

Přestože sobotní setkání nebylo prvoplánovitě filmovým festivalem, *Butterfly People* nebyl jediným představeným filmem. Šťastnou shodou náhod přicestoval rovněž z Nairobi český novinář Jakub Zahradníček, který publiku představil film *Daktari Rafiki*, jež natočil v září/říjnu 2009 během dobrodružného pobytu s vakcinačním týmem projektu *Mt. Kulal Dogs Preventive Vaccination* na severu Keni. O výsledcích, plánech a problémech samotného projektu a také o participaci studentů VFU na něm potom pojednávala prezentace Katky Albrechtové (FVHE VFU Brno), kterou začala odpolední část (více o projektu viz *Vita Universitatis* 4/09). Ještě před tím ovšem na závěr odpoledne vystoupil David Nejedlo, jeden z „otců“ zakladatelů o.p.s. *Veterináři bez hranic ČR*, současný ředitel ZOO Liberec a jak sám uvádí, nehumánní lékař. Ve své prezentaci nastínil stručnou historii vzniku společnosti, důvody jejího založení, plány do blízké budoucnosti a složení správních i dozorčí rady. Posláním společnosti je především podpora projektů zaměřených na veterinární medicínu, zemědělství a životní prostředí v rozvojovém světě. Společnost jako taková bude prezentována v některém z dalších čísel *Vita Universitatis*.

Prvomájové odpoledne pak bylo ve znamení prezentace řady zahraničních

projektů buď přímo či nepřímo souvisejících s veterinární medicínou v tropech. Kromě zmíněného projektu vakcinace keňských psů byl představen projekt trvale udržitelného rybníkářství na jezeře Turkana v Keni (David Modrý, FVL VFU Brno, PaŮ AVČR a VSF-cz), projekt značení zvířat v Mongolsku (Daniela Lukešová, Institut tropů a subtropů, Praha), problematika parazitů koní a velbloudů v Mongolsku (Michal Sloboda, FVL VFU Brno). Účast českých zoologů a veterinářů na projektech zaměřených na ochranu volně žijících zvířat pak představila Karolína Koláčková (Institut tropů a subtropů, Praha) na příkladu úspěšného českého projektu na záchranu antilopy Derbyho v Senegal. Přínosem byla i přednáška prezentující poslání Platformy podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci (Jaromír Novák), neboť představila jiný úhel pohledu na možnosti práce v prioritních zemích české rozvojové spolupráce a odstartovala rozsáhlou diskusi

na téma získávání finančních prostředků z fondů EU.

Sobotní setkání nebylo z největších počtem účastníků. Přesto si však troufám tvrdit, že představuje průlom v orientaci na oblasti, ve kterých je veterinární medicína potřeba více než kde jinde. Veterináři bez hranic ČR jsou první organizací z velké rodiny Vétérinaires sans frontières (VSF) založenou v zemích bývalé komunistické Evropy. Nezbývá než doufat, že start nové společnosti proběhne bez význačnějších problémů a že myšlenky, které VSF ČR reprezentuje, naleznou odezvu a také finanční podporu v řadách české veterinární veřejnosti. Závěrečné poděkování pak patří rektorovi VFU za podporu, všem těm, kteří se na přípravě akce podíleli, všem přednášejícím i milým hostům a v neposlední řadě i soustředěnému auditoriu. Předsevzetím organizátorů bylo uspořádat mimořádné setkání s mimořádnými hosty pro výjimečné publikum. Do jaké míry se to podařilo mo-

Český tým při práci na jezeře Turkana v rámci projektu české rozvojové spolupráce „Lake Turkana sustainable fishery“

hou posoudit jen ti, kteří v sobotu přišli či přijeli. Těm ostatním mohu již teď slíbit, že akce nebyla poslední.

■ text: **David Modrý**
Veterináři bez hranic ČR, o.p.s.
a Ústav parazitologie FVL VFU Brno
foto: archiv autora

14. mezinárodní symposium: Konzervace objemných krmiv v Brně od 17. do 19. března 2010

Ve dnech 17. až 19. března 2010 se uskutečnil v Brně-Králově Poli již 14. ročník mezinárodního symposia: Konzervace objemných krmiv. Toto mezinárodní symposium má již velkou tradici a je organizováno ve spolupráci se slovenskými kolegy střídavě každé dva roky.

První ročník byl uskutečněn v roce 1982 v Pohořelicích, bývalém Výzkumném ústavu výživy zvířat. Někteří z vás si určitě ještě vzpomenou na Ing. Františka Berančice z Pohořelic a Ing. Miroslava Škultétyho (Výzkumný ústav živočišné výroby v Nitře), kteří stáli za zrodem této tradice. Termín symposia byl zvolen těsně před konáním zemědělského veletrhu TECHAGRA, aby zemědělská veřejnost se mohla plně věnovat problematice, která je velmi aktuální hlavně ve spojitosti s výrobou, resp. ekonomickou efektivností výroby mléka. Hlavním organizátorem symposia byla firma NutriVet s.r.o., reprezentovaná Ing. Václavem Jamborem, CSC., který tuto akci pořádal, ještě v době kdy pracoval v Výzkumném ústavu výživy zvířat

■ Účastníci symposia při přednášce

v Pohořelicích. Jako další spolupřátelkou organizace byla Mendlova univerzita Brno, Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Slovenské centrum polnohospodářského výzkumu Nitra a Výzkumný ústav živočišné výroby v Praze-Uhřetěvesi.

Všechna tato pracoviště se zabývají problematikou výroby konzervovaných krmiv a jejich hygienickou nezávadností ve vztahu k produkci kvalitního mléka. Je známo, že výrobu jakostního mléka limituje kvalita objemných krmiv a zdraví dojníc. V posled-

ní době v této souvislosti, je také velmi aktuální problematika výroby bioplynu, jako částečná náhrada za výrobu mléka. V Evropské unii je v současnosti nadbytek mléka a jeho cena je pod úroveň rentability jeho výroby. Celkem se třídenního symposia o konzervaci objemných krmiv zúčastnilo 156 odborníků nejen z České a Slovenské republiky, ale také odborníci z USA, Japonska, Velké Británie, Rakouska, Německa, Polska, Finska, Švédska, Estonska, Litvy.

V úvodním referátu Doc. Ing. Josef Kučera, ředitel svazu českého strakatého skotu se zabýval problematikou produkce a realizací mléka v EU. Tato otázka je v současnosti velmi aktuální, protože jsme členy EU, a tudíž stav v chovu skotu, resp. ve výrobě mléka, je otázkou podmínek celé EU a v těchto souvislostech celé Evropy, musíme také tuto otázku řešit. Je jen s podivem, že jsme nedokázali prosadit výhody našeho státu, které jsme měli díky vyšší koncentraci zemědělské výroby. Další stěžejní problematika, která bezprostředně navazuje na ekonomické otázky chovu dojníc, se týká produkce píce a jejich kvalita z pohledu výběru plodin podle zaměření z hlediska užítkovosti zvířat. Dr. Reinhard Reich z Institut Pflanzenbau und Kulturlandschaft Referat Futterkonservierung und Futterbewertung LFZ Raumberg-Gumpenstein, Ireniny přednášel o kvalitě travních porostů ve vztahu k příjmu a stravitelnosti organických živin. Šlechtěním pícnin lze ovlivnit přímo jejich kvalitativní vlastnosti z pohledu požadavků na výživu vysokoprodukčních zvířat. Výběr vhodných pícnin z pohledu stravitelnosti vlákninového komplexu má velký význam z důvodů příjmu sušiny u zvířat a zlepšení jejich zdravotního stavu.

Významný vliv v oblasti kvality fermentačního procesu a nutriční hodnoty krmiv hraje možnost ovlivnění fermentačního procesu konzervovaných krmiv. Plenární práce Dr. David Davies z Institute of Biological, Environmental and Rural Sciences, Gogerddan Campus, Aberystwyth University z Walesu při použití biologické cesty konzervace statkových krmiv. Pozitivní usměrnění fermentačního procesu biologickými přípravky na bázi mléčných bakterií hraje významnou úlohu při uchování organických živin díky rychlejší produkci kyseliny mléčné a s tím související rychlá acidifikace vyjádřená poklesem pH siláže. Výsledkem je nejen lepší uchování vyprodukovaných organických živin na poli, ale i významné potlačení obsahu jedovatých látek, které vznikají u siláží neošetřených konzervačními přípravky. Siláže obsahující plísň, resp. jedovaté látky u dojníc, nejen

■ Doc. Illek a jeho vystoupení na symposiu

zhoršují jejich zdravotní stav (výrazně horší reprodukční ukazatele chovů dojníc), ale také vyprodukované mléko má horší kvalitu, což se projeví v kvalitě mléčných výrobků. Je známo, že jen zdravá zvířata mohou produkovat velké množství kvalitního mléka se ziskem.

Ve třetí sekci symposia se odborníci zabývali otázkami využití, resp. nutriční kvalitou vyrobených konzervovaných krmiv v zemědělských provozech. Plenární práci na téma Vývoj hodnocení N-látek v silážích přednesl prof. Pekka Huhtanen ze Švédské zemědělské university v Umeå (Swedish University of Agricultural Sciences, Agricultural Research for Northern Sweden, Umeå). Tuto problematiku nelze přímo oddělit od výroby konzervovaných krmiv, protože dobře zakonzervovanou siláž, kterou dojnice nežerou, to není cíl výroby krmiv. Je proto velmi důležité sladit požadavky konzervace, resp. uchování organických živin ve vyprodukované biomase, ale hlavním požadavkem je, aby vyrobená siláž splňovala požadavky na výživu vysokoprodukčních dojníc, včetně zdravotních aspektů. V této oblasti je úkolem symposia hledat možnosti nových způsobů hodnocení vyrobených krmiv, které by nám pomohlo odhalovat nedostatky a zaměřit se přímo na požadavky zvířat daného užitkového směru. Na danou problematiku navázal Doc. MVDr. Josef Illek, DrSc. z VFU v Brně, který hovořil o velmi aktuální problematice hygienické nezávadnosti konzervovaných krmiv a detekci jedovatých mykotoxinů, které se hlavně vyskytují v krmivech s nízkou kvalitou. Ve svém příspěvku hlavně hovořil o jejich dopadu na zdraví dojníc a kvalitu produkovaného mléka.

Program symposia byl letos rozšířen o problematiku výroby bioplynu a problematiku vlivu živočišné výroby na tvorbu skleníkových plynů na zemi. Plenární přednášku přednesl prof. Junichi Tkahashi (Graduate School of Animal Science, Obihiro University of Agriculture and Veterinary Medicine, Obihiro) z Japonska, který je prezidentem mezinárodní společnosti: Skleníkové plyny a produkce zvířat (Greenhouses Gases and Animal Agriculture). Tato mezinárodní organizace pořádá v letošním roce 4. ročník mezinárodní konference v Kanadě (www.ggaa2010.org). V posledních letech se rozšiřuje v ČR výroba bioplynu v souvislosti s dotační politikou výroby energie z vlastních zdrojů. Je to jedna z možností, jak částečně nahradit snižování stavů skotu a dojníc vlivem nižší poptávky po mase a mléku vlivem dovozu. Vystává otázka, zda dotační politika u jednotlivých států EU je oprávněná, nebo zde působí mocenské cíle v rámci členství jednotlivých států. Nicméně, tato problematika má svoje opodstatněné místo v komplexu otázek zemědělské výroby souvisejících s ochranou životního prostředí. Složitá vazba mezi výrobou potravin, jejich kvalitou a dopady na ekologii země nelze v žádném případě opomenout, ale ne také přeceňovat.

Závěrem bychom vás chtěli upozornit na webovou stránku symposia (www.isfc.eu), kde najdete nejen celý program symposia, ale také fotografie z průběhu jednání, seznam a kontakty na všechny účastníky zdařilého symposia. Současně bychom však chtěli poděkovat všem sponzorujícím firmám, které se významně podílely na tom, že se symposium mohlo v takové míře uskutečnit. Generálními sponzory byla firma Bioferm CZ spol. s r.o. Brno, Limagrain Central Europe s.r.o., Vizovice. Sponzory jednotlivých sekcí byly firmy Pioneer Hi-Bred Northern Europe GmbH., Břeclav, ADDCON GmbH., Bonn, Alltechnology C.Z. s.r.o., Praha a Schaumann ČR, s.r.o., Volyně. Dalšími sponzory symposia byla firma Ch. Hansen Czech Republic s.r.o., Hustopeče u Brna, Biomin GmbH., Havlíčkův Brod, Oseva a.s., Bzenec a Mikrop a.s., Čebín. Všem zúčastněným firmám a nejen aktivním účastníkům děkujeme za spolupráci při organizaci a průběhu zdařené akce.

Za organizační výbor

■ text: Ing. Václav Jambor, CSc.

a doc. MVDr. Josef Illek, DrSc.

foto: archiv autorů

„Jak ve městě Brně žili profesoři Vysoké školy zvěrolékařské“

– příspěvek, publikovaný ve sborníku: „...A vůbec“ k životnímu jubileu dr. Flodrové

„Scházíme se, nemožouce konati první shromáždění ve vlastních zdech, na pohostinské půdě sesterské vysoké školy. Ale přece už začínáme se cítiti doma a než uplyne půl roku nebo rok, bude vybudování naší školy značně pokročilé.“ To jsou slova prof. MUDr. E. Babáka, která zazněla 11. 11. 1919 v aule Vysoké školy technické při jeho zahajovacím rektorském proslovu. A následující řádky by se měly stát důkazem toho, že se nově příchozí profesoři Vysoké školy zvěrolékařské v Brně, která měla ve svém názvu označení „československá“, začlenili do brněnské společnosti, a to jak po stránce vědecké, tak i společenské.

Zpočátku většina členů profesorského sboru v Brně trvale nebydlela. Armáda jen velmi pomalu předávala kasárna do držení Vysoké školy zvěrolékařské a tak bylo služebních bytů pro profesory málo. Dokonce i prof. MUDr. E. Babák bydlel v podkrovní posluchárně na lékařské fakultě. Ve volném čase se zabýval akvaristikou a teraristikou.

Prof. MUDr. Jan Bečka bydlel ve služebním bytě v chemickém ústavu, tam také velmi často ve společnosti své ženy přijímal návštěvy. Tento 4pokojevý byt se rozkládal v celém 2. patře chemického ústavu a měl rozlohu 186,95 m². Byl nadšený turista, rád hrál tenis na kurtech před lékárnou v areálu školy. Podle dochovaných pramenů pracoval každodenně na zahrádce před ústavem. Jako zajímavost uvádím, že v roce 1938 měl možnost odejít do USA, kam ho osobně pozval prof. Albert Einstein (1897–1953).

Prof. MUDr. Karel Šulc většinu času pobýval v ústavu, kde si prý rád pospal v pracovně na gauči. Rád navštěvoval kina, v nichž byly na programu westerny, protože se chtěl „duševně osvěžit“. Založením byl dost svéráznou osobností profesorského sboru – neměl smysl pro salonní společenské chování, rád o sobě říkal, že „byl doktorem

■ Prof. Jan Bečka s rodinou

horníků na Ostravsku a že se utužil pro život.“ Při řeči často „vybafnul“ přes vousy a tak mu studenti přezdívali „Bafík“. Prof. K. Šulc si rád pokařoval z krátké dýmky. Jako zkušený lékař léčil i některé členy profesorského sboru. Obýval bezplatně služební byt ve II. patře školního objektu č. 1. Jednalo se o 6pokojevý byt o celkové ploše 206,30 m².

Prof. MUDr. Otakar Rybák bydlel na Údolní č. 42, v roce 1919 si pořídil domek na ul. Smetanově č. 77 a přestěhoval se do něj i s rodinou až v roce 1930. Byl aktivním členem Sokola, jednatelem Spolku

o cestovní stipendium na studijní cestu do Itálie, ovšem částka, která mu byla ministerstvem školství a národní osvěty přidělena, se mu zdála nízká a „zcela nevhodná pro reprezentaci profesora vysoké školy“ a tak peníze zase ministerstvu vrátil. Chodíval s asistenty na oběd do hostince „U Drlíků“ blízko školy, byl silným kuřákem cigaret a často kouřil i při přednáškách. Studenti mu přezdívali „Kristus“ pro jeho plnovous.

Prof. PhDr. Emil Sekera při nástupu na Vysokou školu zvěrolékařskou byl již starším pánem, trochu sehnutým, s říd-

■ Prof. Bečka (první zleva) při tenisu

tělesně vadných a v této funkci zakoupil v roce 1919 pozemky v Králově Poli, na Kociánce, kde vznikl ústav a sídlí do dnešních dnů. Byl pozván k prezidentu Masarykovi na čaj (1927). A na závěr příhoda vykreslující jeho charakter: podle dochované úřední korespondence si prof. Rybák požádal v roce 1923

kými šedivými vlasy a šedivou bradkou. Představoval typ profesora, pro něhož je věda jediným zájmem a byl ve svém oboru – zoologie – uznávaným odborníkem. Při přednáškách často používal slůvko – „tedy, tedy“, na to si museli posluchači zvyknout. Dříve učil na střední škole a odtud si přinesl i některé zvyky, např. chtěl studenty, pokud je přištlh při „hře“, zapsat do třídní knihy. Obýval služební byt ve II. patře objektu č. 1 o celkové rozloze 185,59 m² a byl to 5pokojevý byt a prof. Sekera za něj platil nájem.

Prof. PhDr. Rudolf Dostál pořádal časté exkurze do okolí města Brna. Založením byl spíše samotářský, podivín, a proto se příliš neuplatnil mimo svůj obor. V době

■ Prof. Antonín Hrůza s vnučkou

rektorské funkce (1929–31) se zasloužil o vybudování botanické zahrady se skleníky. Skleníky navrhl sám prof. R. Dostál.

Prof. MVDr. Antonín Hrůza byl vysoké, statné postavy, měl prořídle naředěné vlasy, vždy pečlivě oholen a ustrojen, s nezbytnou černou hůlkou a černou buřinkou. Dbal na chování a vystupování, byl nejstarším členem a zvěrolékařem tehdejšího profesorského sboru a požíval k tomu náležitý respekt. Nekuřák a až do pozdního věku nepoužíval brýle, pouze někdy při čtení. Měl smysl pro charakterní a čestné jednání. Při zkoušce požadoval slušné vystupování, odpovídající oděv a pěkný vzhled. Stalo se, že odmítl zkoušet studenta nedbalého zjevu a dalšího poslal k holiči, aby se nechal upravit. Společensky se prof. A. Hrůza angažoval v různých spolcích, organizacích, a to nejen chovatelských a veterinárních, ale i kulturních a společenských. Byl zakladatelem zoologické zahrady a prvním předsedou Studentského zdravotního ústavu. Pořádal exkurze nejen v tuzemsku, ale i v zahraničí. Studentům dobře rozuměl a měl pochopení pro jejich záliby a zábyvy. Od studentů získal přezdívku „lipicán“ pro svoji zvláštní a důstojnou chůzi. Bydlel ve služebním bytě v objektu č. 1 v I. patře. Šlo o 5pokojový byt bez koupelny o rozloze 134,73 m².

Prof. Antonín Klobouk, jenž se do podvědomí odborné veterinární veřejnosti zapsal objevem vakcíny proti nakažlivé obrně prasat, byl nadšeným hudebníkem. Hrál na klavír a ve zvláštní oblibě měl skladby Bedřicha Smetany a Wolfganga Amadea Mozarta. Za studií prý hrál i na kytaru. S tím souvisí i jeho časté návštěvy koncertů a divadelních představení. Podle

svých podřízených dlel na klinice sedm dní v týdnu.

Prof. František Ševčík byl mezi studenty velmi oblíben. Účastnil se různých společenských akcí. Jeho manželka Slávinka mu byla oporou, jejich manželství zůstalo bezdětné. Patřil k tzv. mazdazdanistům – hnutí s ušlechtilými cíli – a do jisté míry byl vegetarián. Měl velmi křehké zdraví a k tomu byl silným kuřákem cigaret. Stal se prvním českým předsedou Spolku veterinárních mediků.

Prof. Jan Lenfeld byl legionář a po návratu z Ruska ihned nastoupil na školu. Pracoval vždy v černém plášti, jen na jatkách se vyskytoval v plášti bílém. Měl názorové neshody s prof. J. Bečkou při převzetí chemického vyšetřování potravin. Jeho asistenti museli vykazovat vědeckou a publikační činnost. Měl netradiční přednášky v Radiožurnálu, čímž popularizoval veterinární činnost. On sám byl velký vlastenec a člen Sokola – stal se i starostou župy v Králově Poli.

Prof. Alois Hanslian sbíral podkovy z celého světa a na oplátku posílal podkovy z Československa. Byl nekuřák, abstinent, vegetarián. Rád navštěvoval plesy a učil se moderní tance. Měl o 13 let mladší, a podle dochovaných pramenů velmi krásnou manželku, ta se velmi ráda bavila ve společnosti. Mluvil s valašským přízvukem a ve volných chvílích pletl koberce. Stal se zakladatelem podkovářského muzea.

Prof. František Král našel velké uplatnění v brněnské společnosti. Stal se předsedou brněnského Aeroklubu, poslancem za agrární stranu, členem Rotary-klubu a předsedou Sboru sociální péče o veškeré studentstvo v Brně. Aktivně cvičil

v Sokolu a společně s prof. T. Vackem podnikl propagační let balonem na dálkové trati. Byl amatérským letcem Aeroklubu Masarykovy ligy. Byl zakládajícím členem Československé společnosti pro vědeckou kinematografii v Brně. A v neposlední řadě se přátelil s Janem Masarykem. Obýval byt v I. patře školního objektu č. 1, jednalo se o 5pokojový byt o rozloze 179,72 m². V roce 1948 emigroval do USA a proslavil se ošetřováním Lassie v Hollywoodu.

Prof. Karel Macek měl poněkud kontroverzní povahu, a proto nebyl příliš oblíben mezi ostatními členy profesorského sboru. Byl velmi autoritativní, svérázný a vedl osobní spory právě kvůli neústupnosti. Na ústavu pobýval do večerních hodin a totéž požadoval od svých asistentů. Byl náruživým kuřákem, kouřil i při pitvách. Doma kouřil dýmku a vlastnil

■ Prof. Macek na zahrádce

■ Prof. František Král ošetřuje Lassie v Hollywoodu

■ Prof. Karel Macek

v budově anatomických ústavů, na jehož stavebním návrhu se podílel velkou měrou. Je autorem ručně vázaného gobelínu, který je do dnešních dnů majetkem školy a vystaven v zasedací místnosti v aule univerzity. Podle dochovaných pramenů zhotovil ještě ručně vázané předložky k postelím a 2 soupravy sametových závěsů, ale bohužel se nedochovaly.

Doc. MVDr. Jan Sigmund se v roce 1931 zúčastnil večere na zámku v Lánech, kam ho pozval prezident republiky T. G. Masaryk. Výše uvedený byl ošetřujícím veterinářem prezidentova oblíbeného koně Hektora.

Co se týká politického přesvědčení profesorského sboru školy, můžeme konstatovat, že jen profesori Hanslian a Lenfeld byli sociálními demokraty. Profesor Hykeš a Vrtiš inklinovali k levici a nelze prokázat členství v některé straně tohoto zaměření. Profesor

i sbírku dýmek. Na ústavě si rád zdřímnul ve své pracovně. S prof. K. Pardubským chodil do kavárny. Rád a často chodil na hony a založil agrárně-myslivecký klub. Bydlel v tzv. profesorském bytě – byl to 5pokojový byt v přízemí v I. patře novostavby anatomických ústavů.

Prof. Karel Pardubský byl společenský, bystrý, sečtělý, znalý cizích jazyků a energický. Byl nekuřákem, ale kouření mu nevadilo. Oblékal se staromládencky bez elegance. Měl významný podíl na založení školy díky jeho kontaktům na ministra zemědělství Srdínka. Finančně podporoval studenty – nadanému Emilu Kotrbovi umožnil studia v Praze na akademii. Kotrba se poté proslavil jako akademický malíř a grafik koní a jezdeckví. Prof. K. Pardubský rád hostil svoje asistenty i pracovníky jiných ústavů a klinik v restauraci „U Modré hvězdy“. Při plesech pořádaných SVM dával vždy nejvyšší příspěvek do pokladny. Obýval služební byt v I. patře objektu č. 1, jednalo se o jeden pokoj o celkové ploše 13,65 m², jenž byl velmi jednoduše zařízený. Rád a dobře jedl a dovedl ocenit kvalitní víno. Neměl hudební sluch a přesto měl velmi rád hudbu, prozpěvoval si arii z Madame Butterfly od Pucciniho. Účastnil se aukcí na plnokrevníky v Napajedlech. Přátelil se s četnými představiteli brněnské společnosti – např. s prof. Ludvíkovským, Graciánem Černušákem, prof. Sahánkem, prof. Borůvkou a bratry Mrštíky. Pravidelně vyjížděl se svými asistenty na koních.

Prof. Tomáš Vacek byl aktivním členem Sokola a společně s prof. Bečkou založil tenisový kroužek školy a staral se o údržbu

■ Prof. Emil Příbyl na chalupě

hřiště. Byl vynikajícím hudebníkem – hrál na violoncello. Byl také skvělým lyžařem a zahrádkářem.

Prof. Emil Příbyl se v mládí uplatnil i v oblasti herecké – byl nadšeným ochotníkem, režisérem a autorem hry „Zrušení roboty“, také byl členem Sokola. Bydlel v Brně-Králově Poli na ul. Jungmannově č. 10 a později se přestěhoval na Chorvatskou č. 44. Rád se na zahradě zabýval skalničkami.

Prof. Jan Kolda byl vyhledávaným společníkem, měl velmi dobrý vztah ke studentům. Byl také hercem, vynikajícím režisérem a dramaturgem. V mládí vystupoval v Choděrově kočovné divadelní společnosti. Bydlel ve služebním bytě

Pardubský měl vlivné známosti mezi agrárními předáky, ale on sám byl bezpartijní.

K posílení českého elementu v brněnském prostředí přispěli i studenti nové vysoké školy. Zpočátku studenti bydleli na studentské koleji v záměčku v Chrlicích, kde založili převážně smyčcový orchestr. Pořádali taneční večery, maškarní plesy. První reprezentační ples Vysoké školy zvěrolékařské se konal 16. ledna 1920. V květnu 1920 se konaly všestudentské slavnosti – z nich se později staly tradiční majálesy. Mnoho studentů působilo v „Hudebním spolku svazu studentů v Brně“.

■ text: **Mgr. Eva Zatloukalová**
foto: archiv VFU Brno

Za Doc. Ing. Dr. Jaroslavem Pelikánem, DrSc., učitelem obecné ekologie na VFU Brno

Nezapomínejme na učitele, kteří se na výuce na naší univerzitě podíleli byť jen krátkou dobu. Mnozí z nich měli ovšem velký význam pro rozvoj některých disciplín. Příkladem je Doc. Ing. Dr. Jaroslav Pelikán, DrSc., který se nevšedním způsobem zasadil o založení a rozvoj předmětu „Obecná ekologie“ v roce 1991, kdy se ujal výuky.

Doc. Ing. Dr. Jaroslav Pelikán, DrSc., se narodil 22. dubna 1926 Ivančicích. Dětská léta prožil v nedalekých Zakřanech. Venkovské prostředí mu umožnilo již v dětství pilně pozorovat přírodu, kterou po celý život obdivoval a miloval. Po přestěhování do Brna počátkem 2. světové války, kdy studoval na gymnáziu, se setkal s řadou významných osobností, zejména z oboru entomologie. Vážil si zvláště mimo jiné prof. Karla Šulce, profesora Vysoké školy zemědělské, který jako praktický lékař, později jako profesor histologie, dosahoval objevů na světové úrovni. Většina entomologů, zejména vrstevníků, se stala jeho celoživotními přáteli a spolupracovníky.

Po maturitě se rozhodl pro studium na Vysoké škole zemědělské v Brně, kde se ho ujal prof. Kratochvíl a přesvědčil ho, že by bylo vhodné se věnovat studiu třásněnek (Thysanoptera). Je to velmi drobný hmyz, ovšem velmi významný v mnoha druzích jako rostlinní škůdci. Do studia navrhované problematiky se vrhl s velkým úsilím a nadšením a celoživotně se věnoval tomuto hmyzímu řádu. Již za studií se stal smluvním asistentem právě založeného Ústavu použité entomologie pod vedením prof. Millera a navíc vypomáhal s výukou v Ústavu zoologie VŠZ. Po ukončení vysokoškolských studií v roce 1949 a vykonání doktorských zkoušek měl příslibem místo asistenta v ústavu zoologie, ale osud zapracoval jinak. V Brně v té době vznikala Laboratoř pro výzkum obratlovců pod vedením prof. Kratochvíla, kde se Doc. Pelikán stal vedoucím oddělení teriologie. Studium obratlovců předpokládalo i studium ekologie. Tak se z entomologa stal odborník i přes obratlovce a ekolog. Měl velmi dobré spolupracovníky a oddělení vykazovalo velmi dobré výsledky ve výzkumu a tím i v publikační činnosti.

V roce 1958 obhájil kandidátskou práci, v roce 1968 habilitoval, v roce 1983 obhájil velký doktorát a získal titul DrSc.

Doc. Pelikán na jednání VR FVHE roku 1995 (třetí zleva)

Jeho publikační činnost je velmi bohatá a stal se předním evropským odborníkem na jmenovaný řád hmyzu. V roce 1952 zveřejnil první seznam čs. druhů třásněnek a v roce 1955 popsal první nový druh (*Oxythrips taticus*). Třásněnkám věnoval 75 studií, ve kterých popsal 2 nové rody a pro vědu 80 nových druhů. Celá řada druhů byla pojmenována na jeho počest. Z oboru teriologie publikoval desítky prací, které byly vysoce ceněny na mezinárodním vědeckém fóru.

Od počátku šedesátých let se začal velmi intenzivně zabývat ekologickou problematikou, která se mu nabízela při studiu obratlovců. Prosazoval ji jako samostatnou disciplínu. Stal se členem kolektivů vědců v ČSAV, kteří řešili ekologické modely na území ČSR (např. dr. Květ, prof. Rychnovská). Publikačně se doc. Pelikán podílel na řadě učebnic ekologie. Jmenujme učebnici prof. Zlatníka z roku 1973 a učebnici Ekologie živočichů z roku 1974. Tématem obecné ekologie se doc. Pelikán zabýval také na stránkách časopisu Živa, jejíž redakční rada byl členem, a kde publikoval ekologický slovník, osvětlující pojmy z obecné eko-

logie a který později vyšel knižně. Neméně významný byl jeho příspěvek na překladu Odumova obšírného díla Ekologie, které přeložil společně s Dr. Obrtlem.

Jeho příchod na naši univerzitu v roce 1991 znamenal výrazný posun ve výuce ekologie. První pokusy o výuku ekologie učinili v 80. letech prof. Dyk, doc. Šikula, doc. Krul a jiní. Tehdejší sylabus vycházel z odborností jednotlivých přenášejících, a jelikož se jednalo o předmět nepovinný, výuka byla ovlivněna zájmem studentů, který postupně klesal, až předmět z výuky vymizel úplně.

Založením FVHE vyvstala potřeba přednášejícího obecné ekologie, který by

zvládl obor jako celek. Takovým pedagogem byl doc. Pelikán. Byl nejen ekologem a zoologem, ale byl erudován i v botanice, což jsou předpoklady pro výuku ekologie na vysoké úrovni. Po roční výuce obecné ekologie sepsal skriptum „Základy obecné ekologie“ (1993, Ediční středisko VFU Brno), kterým byl dán pevný základ výuky tohoto předmětu. Zkoušejícím byl citlivým a zásadně zkoušel, co student ví, ne co neví. Mezi studenty byl oblíbený, což se projevovalo i návštěvností jeho přednášek. Byl členem vědecké rady FVHE a podílel se na odborné posudkové činnosti.

Jeho odchod z naší univerzity byl ovlivněn zdravotním stavem, který se postupně zhoršoval a znemožňoval mu docházet nejen na univerzitu, ale i na schůzky brněnské pobočky České společnosti entomologické, jejímž byl předsedou.

Po dlouhé nemoci zemřel 29. ledna 2009.

■ text: prof. MVDr. Rudolf Hrabák, CSc.
foto: archiv autora a archiv FVHE

Zemřel emeritní rektor prof. MVDr. Jaroslav Konrád, DrSc.

Ve věku 84 let dne 2. května 2010 zemřel prof. MVDr. Jaroslav Konrád, DrSc., významná osobnost veterinární medicíny a emeritní rektor Veterinární a farmaceutické univerzity Brno.

Prof. MVDr. Jaroslav Konrád, DrSc. se narodil 13. ledna 1926 v Lutové na okrese Jindřichův Hradec.

Vystudoval Vysokou školu veterinární v Brně v roce 1950 a diplom doktora veterinární medicíny získal v roce 1951.

Po absolutoriu až do roku 1954 působil jako odborný asistent na I. interní klinice Vysoké školy veterinární v Brně.

V roce 1954 odešel do Českých Budějovic, kde nastoupil v Krajské veterinární nemocnici jako vedoucí interního oddělení a od roku 1960 zde pak působil jako ředitel. V roce 1961 získal titul CSc.

Od roku 1961 působil na Provozně ekonomické fakultě Vysoké školy zemědělské v Českých Budějovicích na Katedře veterinárních disciplín, od roku 1962 pak jako vedoucí této katedry. Habilitoval se v oboru fyziologie hospodářských zvířat v roce 1962. V roce 1965 byl jmenován mimořádným profesorem a poté řádným profesorem vnitřního veterinárního lékařství. V letech 1962 až 1966 vykonával funkci proděkana pro vědecko-výzkumnou činnost na Provozně ekonomické fakultě v Českých Budějovicích.

Na žádost Veterinární fakulty přešel v roce 1966 do Brna a byl pověřen vedením I. interní kliniky. Po opětovném osamostatnění Vysoké školy veterinární v Brně byl v roce 1968 v tajných volbách zvolen prorektorem pro vědecko-výzkumnou činnost a zahraniční styky. V roce 1969 získal titul DrSc. I. interní kliniku vedl až do roku 1972. Funkci prorektora vykonával také do roku 1972. Po té působil jako profesor na I. interní klinice, která byla součástí Katedry diagnostiky, terapie prevence. Zde se výrazně podílel na formování výuky i výzkumu v oblasti interní veterinární medicíny psů, koček, nově ale také králíků, kožešinových zvířat a malých savců, a také exotických zvířat.

Odborný kredit uznávaného experta u nás i v zahraničí, osobní charakter, charisma i zkušenosti z řízení v akademickém prostředí byly významným předpokladem pro jeho zvolení do funkce prvního rektora v novodobé historii univerzity. Rektorem Vysoké školy veterinární byl zvolen v tajných volbách v prosinci 1989 a od 15. března

1990 byl prezidentem republiky jmenován rektorem Vysoké školy veterinární v Brně. Ve funkci rektora působil celé první období až do 31. ledna 1991. Podpořil v roce 1990 vznik dvou fakult, a to Fakulty veterinárního lékařství a Fakulty veterinární hygieny a ekologie na Vysoké škole veterinární v Brně. V roce 1991 podpořil zřízení Farmaceutické fakulty. Tím Vysoká škola veterinární v Brně pod vedením prof. Konráda začala působit jako třífakultní vysoká škola.

V roce 1991 byl prof. Konrád zvolen v tajných volbách rektorem na další období do roku 1994. V tomto období prof. Konrád usiloval o zvýraznění univerzitního charakteru vysoké školy. Předložil ministerstvu návrh na přejmenování vysoké školy na Univerzitu veterinárních a farmaceutických věd, tento návrh však nebyl přijat. V roce 1993 proto prof. Konrád předložil opětovně návrh na změnu názvu vysoké školy na univerzitu. K realizaci tohoto návrhu došlo v roce 1994, kdy vysoká škola byla přejmenována na Veterinární a farmaceutickou univerzitu Brno.

Po ukončení funkčního období rektora Veterinární a farmaceutické univerzity Brno odešel prof. Konrád v únoru 1994 do důchodu, i tehdy však zůstal ve spojení se svou alma mater a účastnil se aktivně pedagogické a vědecké činnosti přednáškami pro studenty veterinárního lékařství, působil v oborových radách doktorských studijních programů, působil jako člen vědeckých rad na univerzitě i Fakultě veterinárního lékařství. V roce 2000 byl jmenován emeritním profesorem Veterinární a farmaceutické univerzity Brno.

Vědecká a odborná činnost prof. Konráda byla mimořádně bohatá. Publikoval přes 300 prací (z toho přes 40 v zahraničí) ve vědeckých a odborných časopisech. Podílel se na mezinárodní učebnici, vysokoškolských učebnicích a skriptech a dalších odborných knižních publikacích. Řešil množství výzkumných úkolů. Mnohočetná byla také jeho přednášková činnost, a to na konferencích, seminářích a odborných setkáních u nás i v zahraničí. Prof. Konrád byl znám také svou širokou činností lektorskou, kde působil jako recenzent řady vysokoškolských učebnic, monografií a skript, jako oponent kandidátských a doktorských disertačních prací, habilitačních prací a jako člen komisí pro jmenovací řízení profesorem, i jako oponent řady publikací ve vědeckých a odborných časopisech. Při svém aktivním

odborném působení vedl také množství diplomových a atestačních prací. Mnoho let působil také jako soudní znalec v oboru Veterinářství, kdy vypracoval množství znaleckých posudků pro potřeby státních orgánů i chovatelských organizací.

Vědecká a odborná činnost prof. Konráda byla mnohokrát uznána vědeckou a odbornou komunitou u nás i v zahraničí. Působil ve vědeckých radách, v oborových radách, v odborných komisích na univerzitách, v orgánech státní správy, společenských organizacích a odborných společnostech, působil v redakčních radách vědeckých i odborných časopisů. Jako ocenění své bohaté odborné činnosti obdržel řadu čestných uznání, pamětních medailí a pamětních listů u nás, ale i v zahraničí.

V roce 2007 se účastnil setkání rektorů Veterinární a farmaceutické univerzity Brno a v roce 2008 byl aktivním účastníkem oslav 90. výročí založení Veterinární a farmaceutické univerzity Brno. Často navštěvoval svoji alma mater a aktivně se účastnil činnosti Klubu dějin veterinární medicíny a farmacie.

Prof. Konrád se významně zapsal svojí pedagogickou, vědeckou i organizační činností do dějin celé veterinární medicíny a významně se zasloužil o rozvoj Veterinární a farmaceutické univerzity Brno.

Byl člověkem laskavým, vždy ochotným předávat své znalosti a zkušenosti kolegům, spolupracovníkům i studentům. Zůstane zde s námi vzpomínka na jeho úsměv, vstřícnost, přívětivost a smysl pro povinnost.

Vážený pane profesore, dovolte, abych vyslovil hluboké poděkování za vše, co jste pro veterinární medicínu a svoji univerzitu vykonal.

Čest budiž Vaší památce.

■ text: **prof. MVDr. Vladimír Večerek, CSc., MBA a kolegové**
foto: archiv ÚCJDVL

Ztracená perla severu

Letadlo zakroužilo nad Petrohradem, spustilo se na zem a za slabou hodinku jsme zase směřovali dál na východ – na Archangelsk. Teprve odsud se dá z malého bývalého vojenského letiště kus za městem přeletět na Solovecké ostrovy. Malý skok přes moře kunovickým Turboletem L 410 nebyl ničím výjimečným, ale přece jenom jiný byl. Pod námi se v přístavu povalovaly obrovské doutníky válečných ponorek, oddělené od směsi všemožných remorkérů a velkých lodí shora tenkým prstencem, dole asi bytelnou betonovou zdí. Stál jsem v kokpitu za pilotem a koukal na přístroje. Sem tam jsme prohodili pár slov. Pilot si pozdvihl sluchátko od ucha a kývl nahoru bradou. Pak odpověděl, na něco ukázal, pokýval hlavou a zběžně mrkl na přístroje. „Ponorky? Jo! Táhle je vyráběli, dnes je tam už jen dok na opravu lodí. Eto uže ničevo!“ A mávl rezignovaně rukou. Přece jenom to houpe. Opřel jsem se pilotovi těsně nad jeho ramenem. Kde jinde ve světě se ještě nebojí teroristů? Proč by se tady báli?

■ Solovecký klášter

Kdo by mimo několika potřeštěných fotografů letěl na Solovecké ostrovy? Že tady za pár dnů budou kulminovat bílé noci? Koho by to zajímalo!? Na ty se přece jezdí do Petrohradu! Až bude tepleji, objeví se jen pár nadšenců, kteří chtějí vidět proslavený solovecký monastýr, povozí se po jezerech na lodkách a hurá zpět na pevninu.

Po čtyřicetiminutovém letu jsme začali klesat ke skupince ostrůvků. Několik drobných bodů v temném tmavě modrém Bílém moři. „Solovky?“ Kývl jsem bradou na kapitána. Jen pokýval hlavou a začal podle informace z věže upravovat výškoměr. Žádné – Posadte se, upoutejte se! Stál jsem s pokrčenými koleny mezi piloty, držel se jejich opěradel a koukal na osu dráhy. Zdá se shora jako krátká silnička, kterou nemůžeme jistojistě trefit. Kluci sem neletěli poprvé. Sklouzli elegantně nad pruhovanou patou dráhy a už se vezli po gumových rohožích, které se v celé oblasti tajgy používají na zpevnění travnatých přistávacích ploch, pravá

ruka pilota se po dotyku kol zhoupla po dvojici páček ve středním panelu a motor naráz vydechly. Jako úspěšný student po státní zkoušce. Hotovo! Dobrá práce! Prožívá ji každý pilot po každém přistání. Úleva po provedení řady naučených, stokrát přezkušovaných a vydrilovaných mechanických úkonů. Frajerské zadrmolení do mikrofonu obsluze věže, že letadlo na nepravidelné lince – podle tónu hlasu – úplně samozřejmě dosedlo tam, kde a kdy mělo. Závěrečné polechtání plynu, zhoupnutí letadla, otočení na konci ranveje a pár poskočení po hrbolaté dráze k dřevěnému baráčku. Chlapík v kožené bundě, co z něho vycházel ven, se ani nenamáhal ukázat, kam máme zarolovat. Proč by? Jsme jediní co přiletěli a jistě i jediná, co za pár dní odletí. Jaképak řízení letového či letištního provozu? Vedle baráčku v plotu z nedbale vojensky rozmontovaného kluba ostnatého drátu byl otevřený gate. Přišourali jsme se k němu s bágly na ramenu, právě když se zde objevil gazík.

■ Rusalka

Řidič prý vyrazil z domu hned, jak letadlo uviděl nad hlavou. „Zdrástvujtě!“

Na Solovkách, šesti ostrovech, hlavně ale na Bolšom Soloveckom, žije necelá tisícovka lidí, a jejich počet neustále klesá. Žijí v dřevěných domcích, které jsou rozestety okolo kláštera a v nevzhledných a za-

nedbaných panelácích, které zde vybudovala armáda. Jak hrozně se sem nehodí! Stejně jako neustálý monotónní hluk obrovských vycachtaných dieselových motorů, které pro celý ostrov vyrábí elektřinu.

Nepřehlédnutelnou dominantou ostrova je klášter. Byl založen roku 1429 dvoji-

cí pravoslavných mnichů, blahoslaveným Sawatijem a Germanem. Brzy se stal centrem církve, vzdělanosti a také kolonizace ruského neobydleného severu. Jeho základem a obranným valem jsou obrovské mořem omleté valouny, které jsou jako sněhové koule seskládané do mohutných hradeb.

■ Už ani krok!

■ Malí zvědavci

Dole největší, nahoře ty, které se daly přece jenom nějak do výšky zdvihnout. I ty nejmenší nahoře jsou ale natolik velké, že jimi nepohnulo středověké dělo. V roce 1668 dobývalo klášter vojsko cara Alexeje Michajloviče. Trvalo mu celých osm let, než se to podařilo, a to ještě za pomoci zrady jednoho z obránců. Strategickou polohu Soloveckých ostrovů ocenil při zakládání svého válečného loďstva Petr Veliký.

Rozšířil přístav a nezapomněl ani na výstavbu malého kostelíka Cerkov Andreja Pervozvannogo na Velkém Zaječím ostrově. Klášter se pokoušeli naposledy dobýt Angličané v roce 1854, ale když ani palba z těžkých lodních děl obrovské hradby neprovalila, svoje úsilí vzdali.

Klášter je nádherná a impozantní stavba. Obdivuji neuvěřitelně velké a rovné kamenné desky ve vstupních vratech. Jeden kámen by byl určitě jedinou dlaždičkou v celé garáži. Kousek dál další a další. Jdu po nich v obrovské pokoře. Cítím jejich chlad a v tichu slyším, jak za mnou řvou dozorcí, nadávají a praskají karabáčem. Ohlídám se dolů do přístavu. Pocit samoty a skličující prostředí evokují zavržení obrovské brány, prásknutí závory a ztrátu spojení s jakoukoli civilizací. Většina z vězňů se z gulagu (Glavnoje Upravlenije Ispravitelno-trudovych LAGerej) už nikdy nedostala. Vězni měli jediné motto: Přežít! Dnes, zítra, zimu, dřinu na stavbách kanálů, hlad, tresty... Nevěřicně procházím poničeným klášterním areálem. Je po desáté hodině večer. Slunce je stále nad horizontem, barví vše do oranžova a dlouhé stíny dodávají klášteru spolu s neuvěřitelným tichem ještě tísnivější atmosféru. Ze zdí ještě sálá chlad akumulovaný nepoměrně delší zimou než kratičkým létem. Jak se tady dalo období celodenní temnoty vůbec přežít? Deprese z bezvýchodné situace, chladu, stálé dřiny. Topilo se jen v místnostech pro dozorce. Dřevo z malých pokroucených borovic a olší se muselo přivážet v létě na loďkách, v zimě po ledu na saních. Jezera jsou propojená kanály, které budovali vězni. Pracovali ve stále chladné vodě, ze dna vydolovanými kameny zpevňovali břehy, vysypávali kamením a pískem úzké kosy spojující ostrovy.

Gulagy prošlo okolo osmi milionů lidí, podle některých odhadů až na 13 milionů. Solovecký tábor nebyl ani velkým, ani nejsevernějším, jen jedním z dvou set zařízení na „převychování“ nepohodlných odpůrců režimu. Říkalo se o něm, že z něho nebylo cesty ven – byl táborem zvláštního určení. Sem přicházeli nenapravitelní a „už nepoužitelní“ vězni zlomení a strhaní otrockou prací na pevnině, především na stavbě Bělomořsko-baltického kanálu. Solovecký lágr světově proslavil svým románem Souostroví gulag Alexandr Solženicyn – nositel Nobelovy ceny za literaturu. Tábor zde byl zřízen uzavřením kláštera v roce 1920, již v květnu 1923 však celý komplex kláštera vyhořel. Hlavní část koncentračního tábora se přesunul na vedlejší ostrov Velká Muksalma. Byl vyu-

žíván až do roku 1939, kdy ostrovy převzala armáda. Solovky se staly strategickým vojenským místem – 30. listopadu 1939 napadl Sovětský svaz v Zimní válce Finsko. Vojáci podřídili veškerý život na ostrovech svým potřebám. Byly vybudovány ubikace, později paneláky pro posádku, v okolí se dodnes povalují zbytky všemožné vojenské techniky. Vojáci odsud odešli v roce 1974, paradoxně ve stejném roce, kdy byl Alexander Solženicyn zbaven občanství a vypovězen ze Sovětského svazu. Solovecké ostrovy byly vyhlášené přírodní rezervací. Možná to byla další příležitost, jak oficiálně omezit přístup do kláštera, který podle záznamů ze začátku dvacátého století navštěvovalo až kolem 12 tisíc poutníků ročně. Teprve devadesátá léta prolomila ledy. V roce 1992 byl Solovecký klášter vyhlášen jako památka Světového kulturního dědictví UNESCO, pak následovala návštěva prezidenta Putina, o které se zde dodnes mluví. Po téměř osmdesátileté devastaci začala vláda uvolňovat první finanční prostředky na záchranu této jedinečné kulturní památky. Klášter dostal střechy, pravoslavné kopule věží už září novotou, začínají se opravovat interiéry jednotlivých budov. Jak dlouho to bude trvat? Kolik vše bude stát? Neotočí někdo neuváženě ventilem penězovodu stejně lehkomyšlně jako na plynovodu či ropovodu?

Naproti škole stojí nenápadný pomník všem, kteří zde byli vězněni. Kousek dál je nenápadný vstup do baru s o to větší „promájovou“ štětcovou reklamou načmáranou přímo na deskovou fasádu. Dávám si s kamarády neuvěřitelně předraženého panáka vodky. V koutě sedící stařík nás bedlivě pozoruje a pak zdvihá svůj stakančík a jedním rázem ho se šklebem ve tváři vyprazdňuje. „Na vaše zdraví“, ukazuje gestem, brble cosi pod své zanedbané zrzavé vousy a pokyvuje hlavou. Po chvíli k nám přisedá a vpytává se, co jsme zač. S chutí si s námi dává další pohárek. Nad jeho cenou překvapeně hvízdne. Sám prý platí jen desetinu. Na někom zde barman přece vydělat musí! Na domácích to jistě slavné nebude. Práce? Tady? „Za armády bylo hej! Dostávali jsme všechno! Pak většina lidí odešla a zůstali jen duraky (blázní)“, brebentí a kouká se zamýšleně oknem ven. „Ja tože durak!“ ukázal na sebe nekompromisně prstem a hned na to do sebe vyklopil celý obsah stakančíku. Na žal, či na kuráž?

■ text: Ladislav Steinhauser
foto: autor

VITA UNIVERSITATIS

Časopis Veterinární a farmaceutické univerzity Brno
ISSN 1803-3830

